

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'—ΕΤΟΣ 24ον
 ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Οδός Σωκράτους 2.
 Διευθυντής—'Εκδότης
 Φ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
 'Εσωτερ. 'Απλή 'Εκδόσις Δρ. 12
 » Πολυτελής » » 16
 'Εξωτερ. 'Απλή » Φρ. 15
 » Πολυτελής » » 28

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΗΜΕΤΕΡΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

'Επί τῇ ἐνάργει εὐοίωνου καὶ πλήρους ἐλλείδων καὶ προόδου ἔθνικῶς καὶ ἀτομικῶς νέου 'Ετους ἡ Διεύθυνσις τῆς «Φύσεως» εὐχεταὶ δλοφύχως τοῖς ἑαυτῆς συνδρομηταῖς καὶ ἀναγνώσταῖς μὲλλον ὄλιβιον καὶ εὐτυχῆς ὑφ' ὄλας τὰς ἐπόψεις.

Φ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ

ΠΤΗΣΕΙΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΗΝ ΚΑΤΩ

Τὰ περιέργου καὶ ριζοκίνδου πειράματα τοῦ τόλμηρου ἀεροπόρου Πηγκιού, ἀναστρέφοντι τὸ ἀεροπλάνου του καὶ ἱπταμένου μὲ τὴν κεφαλὴν κάτω, δικαίως συνεκλήθησαν ὄλον τὸν κόσμον, διὰ τε τὸ τόλμημα καὶ διὰ τὴν σημασίαν τῆς ἐπιχειρήσεως. Σκόπιμον λοιπὸν εἶνε νὰ ἐξηγήσωμεν πῶς κατορθοῦνται αἱ ἐναέρια αὐτῶ ἀεροβασταί. Καὶ ἡ ἐξήγησις εἶνε..... ἀπλοσιτάτη! Διότι ὁ Πηγκιὸς ἔκαμεν ὅ,τι κάμουν πολλὰ πτηνὰ καὶ ἔτομα.

'Αφ' ἧς στιγμῆς τὸ ἀεροπλάνου παρεδόθη εἰς τὰς τόλμηρὰς χεῖρας τοῦ πηδαλιούχου του, ἤρχισε τελείως νὰ ὑποτάσσεται καὶ παρ' ὄλα τὰ παμπληθῆ θύματα, ὅσα συνεσώρευσε, ἀντὶ νὰ φοβήσῃ ἐφοβήσῃ καὶ ὡς ἄγριος νοσβιακὸς ἵππος ὑπετάγη τέλος, δαμασθέν ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦλάχιστον αὐτὴν τὴν ἐντύπωσιν ἀπεκόμισαν, ὅσοι θεώμενοι τὰ τρομερὰ πειράματα τοῦ Πηγκιού ἐρρίγησαν κατ' ἄρχὰς, ὠχρίασαν, ἀλλ' ταχέως συνελθόντες ἐπευφήμησαν τὸν κατακτητὴν, τὸν δαμιστὴν ἀεροπόρον, ὅταν οὗτος μειδιῶν προσεγγιώθη ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ.

Φαίνεται πράγματι, ὅτι οἱ ἀεροναῦται, ἐκτὸς τῆς ψυχραΐμου ἀποφασιστικότητός των, ἀποκτῶσι ποῖαν τινα αὐθάδειαν, οὕτως εἰπεῖν, ἀπέ-

ναντι τοῦ φόβου καὶ τῆς ὑπάρξεώς των αὐτῆς καὶ διευθύνονται διαρκῶς πρὸς τὰ ἀδύνατα, διὰ ν' ἀνέλθωσιν ἐτι ἀπωτέρω καὶ νὰ ζητήσωσιν ἐτι μεγαλείτερα κατορθώματα. Ὡθούμενοι ὑπὸ τοῦ πάθους τῆς ἐναερίου ταχύτητος καὶ ἐρειδόμενοι ἐπὶ τῶν ἠττηθεισῶν ἤδη δυσκολιῶν, ἀλαζόνας, ἀχαλίνωνοι ἐν τῷ ἀπείρῳ διαστήματι, ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τῆς μέθης των, φανταζόμενοι, ἑαυτοὺς ὑπερφυσικοὺς καὶ μὴ ὑποκειμένους πλέον τοῖς φυσικοῖς νόμοις, παραδίδονται τελείως εἰς τὰς ἀπολαύσεις τῆς τόλμης.

* *

Εἶπομεν, ὅτι τὸ πείραμα τοῦ Πηγκιού, τῆς ἀνεστραμμένης πτήσεως, εἶνε σύνθησις παρὰ τοῖς πτερωτοῖς. Πράγματι, εἴτε διὰ λόγους ἀμύνης κατὰ τῶν διωκόντων ἐχθρῶν, εἴτε πρὸς ἄγρην τῆς λείας των, πολλακίς πτηνὰ καὶ ἔντομα ἐπιχειροῦν τοιαύτας ἀεροβασταί, κατολισθήσεις καὶ πτώσεις ἐναερίου. Ἐπίσης καὶ διὰ νὰ ἀνθέξουν εἰς τὰ σφοδρὰ ρεύματα τοῦ ἀέρος ἡ στιγμιαίως παρασυρόμενα ὑπ' αὐτῶν, ἀναγκάζονται εἰς ἀκουσίως των τοιαύτας ἀντιστρόφους πτήσεις.

'Εκ τῶν πτηνῶν ὑπάρχουν τινὰ δρομαίως ἱπτάμενα διὰ γαστρονομικοὺς λόγους, ὅπως ἡ χελιδὼν καὶ ὁ κύψελος, ἀρπάζοντα διὰ τοῦ ἀνοικτοῦ ράμφους των ἔντομα ὡς καὶ μικρόβια. Οἱ ἰέρακες κατὰ τὰς ἰλιγγιώδεις πτώσεις των ἐν καὶ μόνον σκέπτονται, πῶς νὰ μὴ τοῖς διαφύγῃ τὸ θῦμα των. Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ πλήθος ἄλλο πτηνῶν, αὐτῶ ἀνευ λόγου ἀποχρῶντος, ἐπιδίδονται εἰς τὰ ἐναέρια ταῦτα παίγνια καὶ εἶνε πράγματι λίαν παράδοξοι αἱ περιστάσεις αὐταί.

Ὁ σπίνος πολλακίς διαγράφει ἡμικύκλια ἐπὶ πολλὴν ὥραν καὶ εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, ὅμοιος πρὸς ἐκρεμές, ἀνηρητημένον ἐπὶ ἀοράτου νήματος. Ἡ κορώνη κάμνει ὀλοκλήρους κύκλους καὶ κυβιστήματα. Τοιαῦτα παίγνια γίνονται συνηθέ-

στατα παρ' ομάδων μικρών πτηνών, παιζόντων εν τῷ κυανῷ διαστήματι.

Ἄλλὰ καὶ ἡ Ἴβις τῆς Παταγονίας, πτηνὸν μέγαλον, ὡς ὁ γνωστὸς Ἰνδιάνος, παραδίδεται συνήθως περὶ τὴν δῆλην εἰς παραδόξους καὶ τρελλὰς διασκεδάσεις. Ἐνῶ ἵπτανται κατὰ πλήθη, αἰφνης ρίπτονται μεθ' ὀρμῆς κάτω, ὡς κατακρημιζόμενα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἐν τούτοις μέτρα τὰ πρὸ τῆς γῆς, ἀντὶ νὰ κατασυντριβῶσιν ἐπ' αὐτῆς, αἰφνης δι' ἀποτόμου καμπύλης ὑψοῦνται ἐκ νέου ἐκβάλλουσαι φωνὰς ἀγρίας καὶ μεταλλικάς.

Πολλὰ ἔντομα ἐπίσης γνωρίζουσι τὴν μέθην τῆς πτήσεως. Αἱ μικραὶ ψυχαὶ δὲν ἀρκοῦνται μόνον εἰς τὸ μέλι τῶν ἀνθέων, ἀλλ' ἐπιδίδονται καὶ εἰς τὰς τέρψεις τῶν κινδύνων. Ἐπίσης καὶ τὰ ἐφήμερα, τὰ περιεργα ταῦτα ἔντομα ταῦ φωτὸς καὶ τοῦ πυρός. Τὰ βλέπομεν τακτικώτατα μανιωδῶς χορεύοντα μετὰ τὰς παραδοξότερας πτήσεις πρὸ μιᾶς λυχνίας, ἀλλ' ἡ ἐπικίνδυνος αὐτῆ ζωὴ των φεῦ! δὲν διαρκεῖ πέραν τῆς μιᾶς ἑσπέρας!

Θὰ ἠδυνάμεθα δὲ νὰ κουράσωμεν τὴν ὑπομονὴν τῶν ἀναγνοστῶν μας ὀμιλοῦντες ἰδιαιτέρως δι' ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἔντομα, ὅσα ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως παρασύρονται εἰς ἀνεστραμένας πτώσεις καὶ πτήσεις, ἢ χάριν πανγνίων, ἢ χάριν ἀγρας ἢ κυνηγούμενα ἢ τέλος παρασυρόμενα ὑπὸ τοῦ ἀέρος.

Ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν ἥρωά μας, Πεγκιού, οὗ τὸ πείραμα συγκρίνομεν πρὸς τὰς πτήσεις τῶν πτηνῶν, τῶν αἰφνηδῶς πεδόντων ἀπὸ μεγάλου ὕψους καὶ εἶτα ἀποτόμως ὑψομένων, σχεδὸν ἀνευ πτερυγισμάτων τῶν πτερυγίων των, εἰς τὸ ὕψος ὅπου εὐρίσκοντο.

Ὁ *Huider* ἀπεφάνθη, ὅτι αἱ ἀννήσεις αὐταὶ εἶνε ἐντελῶς παθητικαὶ πράξεις, καθ' ἃς τὰ πτηνὰ δὲν καταβάλλουσι δύναμιν μυϊκὴν. «Τὰ πτηνὰ ταῦτα, ἐγγραφέν ἀπὸ τοῦ 1784, φερόμενα διὰ τῆς ταχύτητός των θὰ λατεσυνετρίβοντο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἂν δὲν εἶχον τὴν εὐκολίαν νὰ σταματῶσιν αἰφνηδῶς, εἰς τὸ ζενίθ τῆς ταχύτητός των καὶ νὰ στραφῶσιν ἀποτόμως κατ' εὐθείαν ἄνω μέχρι τοῦ αὐτοῦ σημείου, ὥστε νὰ ἐπιχειρήσουν νέαν κατάβασιν. Ἡ κίνησις των αὐτῆ ἀρκεῖ ὄχι μόνον ἵνα σταματήσῃ τὴν κατάβασίν των ἀλλ' ἀκόμη νὰ τὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον, ὅθεν ἀνεχώρησαν». Εἶνε δὲ προφανές ὅτι πᾶν ἵπτάμενον δύναται νὰ τροποποιήσῃ τὴν διεύθυνσίν του ἀλλάσσων τὴν θέσιν τῶν ἐπιπέδων τὰ ὅποια ἀντιπαραθέτει πρὸς τὴν ἀντίστασιν τοῦ ἀνέμου.

Ἄλλὰ καὶ ὁ φυσιοδίφης Ζ. Πλίνιος εἶχε προ-

μελετήσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο, καταλήξας εἰς τὸ εὐφυνές συμπέρασμα, τὸ τόσον σημαντικὸν διὰ τὴν ἀεροπορίαν, καθ' ὃ πᾶν ἐλαφρὸν ὄμμα καὶ κυρτὸν τείνει νὰ ὀλισθαίη ἐπὶ τοῦ ἀέρος ἀκολουθοῦν τὴν ἰδίαν αὐτοῦ κυριότητα. Ἡ δὲ ἀποτόμος ἀννήσεις τῶν πτηνῶν, καθ' ἣν στιγμὴν εἶνε πλησίον τοῦ ἐδάφους, ἐπιτυγχάνεται διὰ καταλλήλου στροφῆς τοῦ ἐπιπέδου τῶν πτερυγίων των καὶ σχετικῆς γωνίας συμπτώσεως, τὴν ὁποίαν σχηματίζει ἡ οὐρά των.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἔντομα, αἱ γενόμενα παρατηρήσεις εἶνε βεβαίως ἀσήμαντοι, ἀλλ' ἀρκετὰ ἐνδεικτικά. Τὸ νευρόπτερον *Libellule* παρατηρήθη ὅτι πολλάκις κατέρχεται μετὰ τὴν κεφαλὴν

Ὅποια ὁμοιότης καὶ ἀναλογία μετὰ τὸν ἀεροπλάνου καθέτως κατερχομένου, καὶ ἰερακος ἐφορμῶντος κατὰ τῆς λείας του, μετὰ τὴν κεφαλὴν κάτω!

πὼς αἱ κυβίστριαι περισσότεραι, αἵτινες ἀνερχόμεναι εἰς ὕψος 50—60 μέτρων ἐκτελοῦν 5—6 κυβιστήματα, μετὰ τὴν κεφαλὴν ὀπίσω, διαγράφουσαι κύκλους. Αὐτὸς ὁ *Δαρβίνος* ἀναφέρει ὅτι εἶδε τοιαῦτα παίγνια περισσότερῶν, ἐκτελούμενα εἰς ὕψος 5—6 μέτρων ἀπὸ τοῦ ἐφά-

κάτω καὶ ὑψοῦται εἶτα εὐκολώτατα. Συνήθως πράττουσι τοῦτο ὅταν πρόκειται νὰ ἀποφύγουν ἐμπόδιόν τι ἢ νὰ ἀποφύγουν τὸ ράμφος πτηνοῦ τινος.

Ὅλαι αὐταὶ αἱ κινήσεις τῶν πτηνῶν καὶ τῶν ἐντόμων ἐδόθησαν ὑπὸ τῆς φύσεως καὶ ἔχουν τὸν σκοπὸν των. Ἐν πάσῃ περιπτώσει φαίνεται, ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ πτερωτὰ ὄντα ἔχουν ἀνάγκην ἀσκήσεως πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν κινήσεων αὐτῶν, παρατηρήθησαν δὲ πολλάκις πτηνὰ ἀπολέσαντα τὴν ἰσορροπίαν των ἐν τῷ ἀέρι καὶ μόλις μετὰ πολλὰς στροφὰς ἐπανερχόμενα ταύτην.

Ἄλλὰ τὸ παράδοξον εἶνε, ὅτι ὑπάρχουν πτηνὰ ὅ-

φους! Τὸ εἶδος αὐτὸ τῶν περισσότερῶν εἶνε εἰδικὸν ἐκ γενετῆς εἰς τὰς τοιαύτας ἀσκήσεις. Δύνανται ὁμως καὶ κοιναὶ περισσότεραι καὶ κόρακες νὰ ἐκγυμνασθῶσιν, ἀλλ' ἀπαιτοῦνται κόποι καὶ μακρὰ ἐξάσκησης, διότι δὲν σημαίνει, ὅτι ἐπειδὴ εἶνε πτερωτὰ καὶ ἐξοικειωμένα πρὸς τὸν αἰθέρα, δύναται νὰ παίξωσιν ἐν μέσῳ αὐτοῦ!

Ὡστε τὸ κατόρθωμα τοῦ Πεγκιού πράγματι ἀξίζει νὰ ἐκθειασθῇ, διότι εἶνε θαυμάσιον, ὄχι μόνον διότι ἐπέτυχεν ἡ ἀνάστροφος πτήσις του, ἀλλὰ διότι δὲν προηγήθησαν πειράματα ἀποτυχόντα. Φυσικὰ ὁ κατασκευαστὴς τοῦ ἀεροπλάνου ἔδειξε μεγίστην πεποιθήσιν εἰς τὸ ἔργον του, ἰσχυρισθεὶς ὅτι τὸ ἀσυρματώδες αὐτὸ μηχανήμα ἦτο καταλλήλως κατεσκευασμένον, ὥστε καὶ διὰ

Διὰ νὰ ἐννοήσῃτε τὰ πειράματα τοῦ Πεγκιού, προσέξαι τὰ ἔντομα ταῦτα. Δι' ἀποτόμου κωβιστήματος στρέφουν τὴν κοιλίαν ἄνω καὶ κρέπτονται ταχέως ὑπὸ τὰ φελλώματα.

Καὶ εἴπομεν μὲν ὅτι μηχανικῶς καὶ συλλογιστικῶς ἐξηγεῖται αὐτὴ ἡ «ἀναποδιά». Πόσοι ὁμως θεωροῦν δὲν μένουσι μόνον ἐπὶ τοῦ χάρτου λευμένοι καὶ ἐν τῇ πράξει ἀνεφάρμοστοι; Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος φαίνεται, ὅτι οὐδέποτε θὰ σταματήσῃ νὰ τολμᾷ καὶ νὰ ἐπιτυγχάνη.

AN.—PRIN.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΣ

Ἡ ἄμεσος γραφή.

Ἡ ἀπορρέουσα ἄμεσος γραφὴ τῶν πνευμάτων εἶναι φαινόμενον ἐξοχὸν καὶ τὰ μάλλα πειστικὸν τῆς ἐπικοινωνίας των μεθ' ἡμῶν, καλεῖται δὲ ὑπὸ τῶν πνευματιστῶν **πνευματογραφία**.

Πράγματι ἡ πνευματογραφία ἀπολαμβάνεται διὰ μέσου εἰδικῶν ἐργαλείων καὶ μεσάζοντος, ἐνῶ ἡ ἄμεσος διὰ τῆς χειρὸς μόνον τοῦ μεσάζοντος ἢ ἄμεσος πνευματογραφία παράγεται ἀφ' ἑαυτῆς, ἀνευ τῆς βοηθείας τῆς γραφῆς τοῦ μεσάζοντος, ἀλλὰ δι' αὐτῆς τῆς ἀοράτου μὲν, ἀλλὰ καὶ ρευστώδους χειρὸς τῶν πνευμάτων.

Ἡ γραφὴ αὕτη πολλάκις γίνεται ἀνεστραμμένη ἢ καὶ προουθύστερος καὶ τότε ἀναγινώσκειται εἴτε ἐκ τοῦ τέλους εἴτε ἐν τὸς κατόπτρου. Τὸ φαινόμενον δὲ τοῦτο προξενεῖ πολλὴν συγκίνησιν καὶ μεγάλην ἐντύπωσιν καὶ ὅσοι ἔσχον τὴν εὐτυχίαν νὰ τὸ ἀπολαύσωσι ἐπέισθησαν ἀκραδάντως περὶ τῆς ἐπιβιώσεως.

τῆς ἀντιστρόφου πτήσεως νὰ μὴ χάσῃ τὴν ἰσορροπίαν του, ἀλλὰ πὼς ἠδυνήθη νὰ εὔρη ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον νὰ πείσῃ καὶ ἐκτελέσῃ τὸ φρικώδες τοῦτο πείραμα;

Ἐν τούτοις τὸ κατόρθωμα ἐγένετο. Ἡ δοκιμὴ ἐπέτυχεν καὶ ὁ κατάπληκτος κόσμος εἶδεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐτόλμησε παίγνιον ἐν μέσῳ τοῦ αἰθέρος, παίγνιον ὅπερ ὀλίγα πτερωτὰ ὄντα ἐπιχειροῦσιν.

άνευ της μεσολαβήσεως της χειρός του μεσάζοντος είναι τὰ μάλλα πειστικόν της επιβιώσεως του ανθρώπου και δέον πάντες οι πνευματισταί νὰ ἐπιχειρῶσι πειράματα τοῦ εἶδους τούτου.

* *

Παρατίθεμεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ μίαν εἰκόνα τοιαύτης γραφῆς ληφθεῖσαν παρὰ τοῦ Ὁλλανδοῦ μεσάζοντος Α. Μόνστερμαν ἐκ Χάγης! Ἐν ἀρχῇ ἐπὶ τινα καιρὸν ἐκδηλώσεις γενόμεναι αὐτομάτως ἐν πλήρει φωτὶ διὰ κρούσεων, κινήσεων καὶ αἰωρήσεως ἐπίπλων μετὰ ἐπαφῆς καὶ άνευ αὐτῆς ὡς καὶ ἄμεσος γραφὴ ἀψηχόλου ἀντὸν ἐνδελεχῶς. Ἀργότερον διαργανοῦντο ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν πνεύματος ἐλεγκτοῦ(*) συνεδριάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ μεσάζων ἐτίθετο ἐν σκοτεινῷ δωματίῳ, ὅτε παρήγοντο φωτισμοί, μετακινήσεις ἐπίπλων, φωναὶ καὶ μερικά ὕλοποιήσεις. Οἱ ἀκούοντες συνήθως κρότοι, ὅτε μὲν ἀσθενεῖς, ὡς τὸ τίκ-τάκ τῶν ὠρολογίων, ὅτε δὲ ἰσχυροί, ὡς κρότοι σφυρίου, ἀπὸ τῶν διὰ νοερᾶς ἐκφράσεως εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῶν παρισταμένων. Κατόπιν δι' αὐτομάτου γραφῆς ἐλάμβανον ἀνακοινώσεις, αἰτινες οὐδεμίαν ἀφινον ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ταυτότητος τῶν τεθνεώτων, ἐνίοτε δὲ εἰς γλώσσαν ἐντελῶς ἀγνωστον τῷ μεσάζοντι. Οὕτως ἡ ἄμεσος γραφὴ παρήγετο οὐ μόνον ἐπὶ ἀβακίων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ καθρέπτου ἀνιηρημένου ἐπὶ τοῦ τοίχου, ἐνφ' φωσφοράδης λάμπης κυανῆ συνώδευε τὸ φαινόμενον. Ἐπὶ παρουσίᾳ δὲ πολλῶν ἀξιοπιστῶν προσώπων ἀπελάμβανον μετὰ δύο ἀβακίων ἀξιόλογον ἄμεσον γραφὴν ἐν τῇ Ὁλλανδικῇ, Γαλλικῇ, Ἑλληνικῇ, Λατινικῇ γλώσσῃ καὶ ἐνίοτε ἱερογλυφικῶς ἢ συμβολικῶς χαρακτῆρας.

Ἴδου καὶ ἐν χαρακτηριστικώτατον, μετὰ τῶν ἄλλων φαινόμενον.

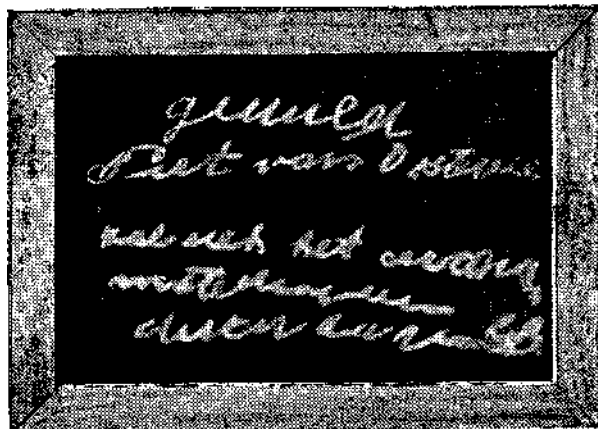
Τῇ 20 Ἀπριλίου 1909, τὴν 2 ὥραν μ.μ. ἡ Κυρία Ἐ..., σύζυγος γνωστοτάτου ποιητοῦ ἐν Ὁλλανδίᾳ, μετέβη παρὰ τῇ Κυρίᾳ Βάν Χάσελτ καὶ παρεκάλεσεν αὐτὴν νὰ τῇ ἐπιτρέψῃ μίαν συνεδριάσιν μετὰ τοῦ μεσάζοντος Μόνστερμαν, ὅστις τὴν στιγμὴν ἐκείνην εὐρίσκετο παρ' αὐτῆς. Εἶχε δὲ φέρει μεθ' ἑαυτῆς διπλοῦν ἀβάκιον, παρ' ᾧ εὐρίσκετο προσηρημένον τεμάχιον μολυβδοκονδύλου καὶ ἐσφραγισμένον διὰ τῆς ἰδίας αὐτῆς σφραγίδος.

(*) Ἐν Ὁλλανδίᾳ θέτουσι τὰς πνευματιστικὰς συνεδριάσεις ὑπὸ τὸν ἐλεγχον ἑνὸς πνεύματος ὀδηγοῦ τῆς ομάδος.

Ἡ Κυρία Βάν Χάσελτ συγκατένευσε καὶ εἶπεν εἰς τὴν αἰτοῦσαν νὰ θέσῃ τὸ ἀβάκιον ἐπὶ τῶν χειρῶν τοῦ μεσάζοντος. Ἦτο ἡμέρα καὶ ἐκλείσαν τὰ παραθυρόφυλλα, διὰ νὰ ἐλαττώσωσι τὸ φῶς, ὡς ἀπαιτεῖται εἰς τοιαῦτα πειράματα.

Μετὰ παρέλευσιν τεσσάρων λεπτῶν ἠκούσθησαν κρότοι ἐπὶ τοῦ ἀβακίου ὡς ἐκδηλώσεως, ὅτι τὸ πείραμα ἐξετελέσθη. Ἡ Κυρία Ε. βλέπουσα, ὅτι ἡ σφραγὶς ἦτο ἀνέλαφος, ἤνοιξε τὸ ἀβάκιον καὶ πρὸς μεγίστην αὐτῆς ἐκπληξίν εὗρε μακρὰν ἀνακοίνωσιν τοῦ πατρὸς τῆς ὑπογεγραμμένην διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ὡς καὶ λεπτομερείας τοῦ βίου του.

Ἐν ἄλλῃ συνεδριάσει ἔθεσαν μικρὸν τεμάχιον κιμωλίας μετὰ δύο ἀβακίων, αἵτινα στερεῶς περιέδεσαν καὶ ἐσφράγισαν τὰ ἄκρα. Ἀφοῦ δὲ πάντες οἱ παριστάμενοι ἐλάβον θέσιν περὶ τῆς τροπέζης στρογγύλης, ἥτις ἐστηρίζετο ἐπὶ μίας βάσεως, λιγούσης εἰς τρίποδα, ἔθεσαν τὸ ἀβάκιον ὑπὸ τὰς χεῖρας

Δείγμα ἄμεσου γραφῆς τοῦ πνεύματος γενομένης ἐπὶ ἀβακίου κεκλεισμένον.

τοῦ μεσάζοντος καὶ ἐσχημάτισαν τὴν ἄλυσσον, ἐλαττώσαντες τὰ φῶτα. Μετὰ τρία λεπτά ἠκούσθησαν κρότοι καὶ ἠῆξήσαν τὸ φῶς. Ἐξετασθέντων δὲ τῶν σφραγίδων, ἤνοιξαν τὰ ἀβάκια καὶ πρὸς μεγίστην ἐκπληξίν δὲν εὗρον μὲν τὴν ἄμεσον γραφὴν, ἀλλὰ ἡ κιμωλία εἶχεν ἐξαφανισθῆ. Ἐρευνήσαντες δὲ εὗρον αὐτὴν ὑπὸ τὴν τράπεζαν, ἐπὶ δὲ τοῦ τάπητος εἶδον κεχαραγμένον διὰ τῆς κιμωλίας ἰσόπλευρον τρίγωνον, εἰς τὸ κέντρον δὲ τούτου ὀφθαλμόν.

Ἐν ἐπομένῃ συνεδριάσει περιδεθέντων στερεῶς καὶ ἀσφαλῶς τῶν δύο ἀβακίων καὶ ἐνφ' εἰς τῶν παρισταμένων ἐκράτει τὰς χεῖρας τοῦ μεσάζοντος, ἠκούσθησαν οἱ τρεῖς συνήθεις κρότοι, ὅτε ἀνοιχθέντων τῶν ἀβακίων εὐρέθη ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς πλευρᾶς τοῦ ἀβακίου τὸ ἀνωθὶ σχῆμα καὶ τὸ ὄνομα ἐνός τῶν ἐποπτῶν πνευμάτων αὐτῶν.

Ἐνίοτε ἡ ἄμεσος γραφὴ ἐγίνετο τόσο μικρά, ὥστε καθίστατο δυσανάγνωστος καὶ διὰ μέσον φακοῦ. Ἐνίοτε δὲ αἱ ἐκδηλώσεις παρήγοντο ὅλως αὐτομάτως καὶ αἰφνιδίως. Ἡ τράπεζα, παρ' ἣ ἐκάθητο μετὰ τοῦ μεσάζοντος, μετεκινεῖτο ὡς σκάφος ἐπὶ τῶν κυμάτων. Συνέβη δὲ τότε νὰ ἐγερθῆ ἑκατοντάκις ἐξακολοθητικῶς, ἐνῶ κρότοι ἐπαυειλημένως ἠκούοντο εἰς ὅλα τὰ ἐπιπλα.

Ἐν ἄλλῃ συνεδριάσει, ἐνφ' ἡ κόρη τῆς Κυρίας Βάν Χάσελτ εὐρίσκετο παρὰ τὸ κλειδοκύμβαλον, τοῦτο μέγα καὶ βαρὺ ἐπιπλον ἤρξατο βραδέως κινούμενον καὶ μετατιθέμενον ἀθροῦβως μέχρι τῆς ἐξωτερικῆς θύρας τοῦ δωματίου.

Ἐπίσης βαρεῖα ραπτομηχανὴ διηρθύθη ἀπὸ τῆς θυρίδος πρὸς τὴν ἐστίαν ὡς καὶ δύο καθίσματα ἠγέρθησαν ἀφ' ἑαυτῶν. Μικρὸν δὲ τι γραφεῖον μετεκομίσθη εἰς τὴν παρακεί-

μενον δωμάτιον, ἡ δὲ θύρα καὶ αἱ θυρίδες ἠνεώχθησαν ἀφ' ἑαυτῶν καὶ μετεκλείσθησαν μετὰ παραδόξου κρότου.

Ἐνφ' πάντα ταῦτα συνέβαινον, ἰσχυροὶ κρότοι ἠκούσθησαν ὡς σημεῖον, ὅτι ἡ στιγμὴ ἦτο κατάλληλος πρὸς ἄμεσον γραφὴν.

Ἡ Δις τότε Βάν Χάσελτ ἐλαβε διπλοῦν ἀβάκιον, ὅπερ ἔθετο ὑπὸ τὰς χεῖρας τοῦ μεσάζοντος, ὅστις ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου καὶ ἐν πλήρει φωτὶ ἐλαβε μακρὰν ἀνακοίνωσιν τοῦ πατρὸς τῆς ἐν τῷ ἀβακίῳ.

Ὅτε δὲ ἠρωτήθησαν τὰ πνεύματα περὶ τοῦ σκοποῦ τῶν αἰφνιδίων τούτων φαινομένων, ὁ μεσάζων ἔγραψεν αὐτομάτως: «Διότι δὲν εἴμεθα ἔτι κύριοι τῶν δυνάμεων καὶ ὀφείλομεν νὰ μεταχειρισθῶμεν αὐτάς, διὰ νὰ ἐμποδίσωμεν τὰ κακὰ πνεύματα νὰ γίνωσι κάτοχοι τῶν ρευστῶν, αἵτινα ἐξώτερικεῦτε». (Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ) Φ. Π.

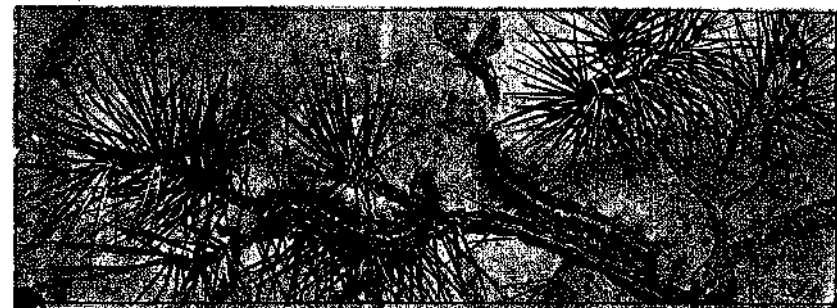
ΖΩΑ ΠΤΥΟΝΤΑ

Ἀνεκάθεν ἦτο γνωστὸν, ὅτι πολλὰ ζῶα ἀμυνόμενα κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῶν καὶ ἰδία τῶν ἀνθρώπων, ἐροῖτον διάφορα βλήματα. Οὕτω περὶ τοῦ ἀκανθοχοίρου οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον, ὅτι ἐξετόξευε τὰς ἀκάνθας του κατὰ τῶν διωκόντων αὐτὸν κύνων. Περὶ δὲ τῆς στρουθοκαμήλου καὶ σήμερον ὑπάρχει ἡ ἰδέα, ὅτι φεύγουσα ῥίπτει κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς λίθους καὶ ἄμμον. Τὸ αὐτὸ λέγεται καὶ περὶ τῆς αἰγάρου. Ἐν τούτοις σήμερον δὲν ἐξηγοῦμεν τὰς ἀνωτέρω συμπτώσεις ὅπως οἱ ἐμφάνταστοι προπάτορες ἡμῶν. Διότι οἱ κύνες πληγνόνται πολλάκις θανάσιμος ὑπὸ τῶν ἀκανθῶν μόνον, διότι παλαιοὶ σῶμα πρὸς σῶμα μετὰ τῶν ἀκανθοχοίρων, δι' ὃ πολλάκις μετὰ τὴν πάλιν μένουσιν ἀκάνθαι ἐπ' αὐτῶν. Ἐπίσης ἡ στρουθοκαμήλος καὶ ἡ αἰγάρος τρέχουσα ἐκσφενδονίζουσα διὰ τῶν ὀπισθίων πελμάτων τῶν ἄμμον καὶ λίθους μετὰ πολλὴν ὀρμὴν ἀκουσίως τῶν καὶ πολλάκις δεινῶς τραυματίζουσι τοὺς διώκτας τῶν.

Ἐν τούτοις ὑπάρχουσι καὶ ζῶα, τὰ ὁποῖα ἐκ προμελέτης, οὕτως εἶπεν, ῥίπτουσι διάφορα βλήματα. Πασιγνωστὸς πρῶτον εἶνε ἡ ἐπιτηδειότης τῶν διαφόρων πτηνῶν. Ἐπίσης καὶ οἱ ἐλέφαντες διὰ τῆς προβοσκίδος τῶν, ὅχι μόνον τύπτουσι, ῥίπτουσι λίθους καὶ ἔσλα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον ἐχθρὸν τῶν

ἂν δοξάζουσι ἐκσφενδονίζουσι μακρὰν. Ἐκτός δὲ τούτων, γνωστοτάτων καὶ εἰς τὰ μικρὰ παιδία, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ζῶα, ἀμυνόμενα καὶ ἀγρεύοντα τὴν λείαν τῶν κατὰ παράδοξον πρῶτον τρόπον.

Τοιοῦτος εἶνε ὁ τοξεύων ἰχθύς. Οὗτος ἐνεδρεύει ὑπὸ τὸ ὕδωρ πλησίον φυτῶν καὶ ἐδθῆς ὡς ἴδη ἐντομὸν τι πλησιάζον διὰ νὰ ἐπικαθήσῃ ἐπὶ τοῦ φυτοῦ, ἐδθῆς τὸ πλησιάζει μέχρις ἐνός καὶ ἡμίσεως μέτρου καὶ διὰ τῶν σωληνοειδῶν ρωθῶνων του τὸ ραντίζει διὰ ὕδατινον πίδακος τόσο ἰσχυρῶς καὶ ἀσφαλῶς, ὅστε ἡ λεία του πίπτει πρὸ τοῦ στόματός του. Ἐπίσης ὁ μυρμηκολέων θεωρεῖται δεινὸς τοξότης, διότι παραφυλάσσει εἰς τὸν βυθὸν κάνον βροχθέντος ἐν τῇ γῇ ὑπὸ ἐντόμων καὶ ἰδία μυρμηκῶν, συλλαμβάνει καὶ τρώγει ταῦτα. Καὶ ἐδθῆς δταν τὰ δυστυχῆ ἐντομα ἐνοήσουσι τὸν κίνδυνον ἀναροχίζονται εἰς τὰς πλευράς, ὃ μυρμηκολέων ἐκσφενδονίζει διὰ τοῦ στοματός του βροχὴν ἄμμου, ἥτις κυλλίουσα πάλιν κάτω παρασύρει τὰ

Ἡ κάμη τῆς πένης πτεῖ τὰς σφῆρας, διὰ νὰ τὰς ἀπομακρύνῃ.

Κατάπυστοι δεισθοχωρείτε πρό της χυδαίας ύποδοξης της Λάμας.

έντομα κάτω εις την περιφέρειαν του άρπαγος. Επίσης και ο χαμαιλέον χρησιμοποιεί την γλώσσαν του ως ρόπαλον, ούτως ειπείν, διότι έχει μακράν και στενήν τοιαύτην, καταλήγουσαν εις μικρόν γλοιώδη όγκον. Εύθως δε ως πλησίαση έντομόν τι πλησίον, έκσφενδονίζει την γλώσσαν τον, τό κτυπά διά του ροπαλου και προσκεκωλλημένον εκεί τό εισάγει εις τό στόμα του.

Παραδοξότερα είνε ή άμυνα της Αμερικανικής Λάμας, όμοιαζούσης πρός μικράν κάμηλον. Πάντες οι έπισκεφθέντες αυτήν έν θηριοτροφείοις θά ειδόν επί του κλωβού της την περίεργον έπιγραφήν «Μή πλησιάζετε, διότι θά σάς πτύσῃ». Αν δε έπλησιάζατε ήδη πρόν προσέξετε εις την σύστασιν ταύτην, άλλοίμονόν σας. Κατάπυστοι θά δεισθοχωρήσετε πρό της χυδαίας ταύτης ύποδοξης. Πράγματι ή Λάμα είνε πολύ δύσθυμον και εύεξαπτον ζώον. Μόλις τό πλησιάζετε, σάς παρατηρεί άπενώς, όρμα άίφνηθίως και σάς πτύει κατά πρόσωπον.

Επίσης ο θαλασσοβάτης (πιτηρόν θαλάσσιον άκολουθοῦν τά ίστιοφόρα) ίπτάμενος διαρκώς υπεράνω των θαλασσών, ζητεί νά άποδιώξῃ τόν έχθρόν δι' ύγρου τινος, όρμην έχοντος όνίσκου, όπερ πτύει κατ' αυτόν.

Υπάρχουν επίσης και όφεις πτύοντες, ζώντες εις τάς τροπικάς χώρας. Ούτοι δε είνε και πολύ επικίνδυνοι, καθόσον ο σείλος των είνε μολυσματικός. Και επί του δέξιματος μόν έπιφέρει φλογώσεις και έλκη, τους δε όφθαλμούς τυφλώνει.

Επίσης και ή κάμπη της πέδικης πτύει τόν επικινδυνώδεστον έχθρόν της, την σφήκα, διά του στομαχικού της ύγρου. Η σφήκ δεν τρώγει την κάμπην, αλλά ζητεί νά καταλέσῃ τά ώά της

εις την φωλεάν της κάμπης, ίνα τά νεογνά της γαλουχηθώσι δαπάναις ταύτης.

Είδος τι δε έντόμων έλαβον τό όνομα βομβαρδίζοντα έντομα, διότι διά της αιχμηράς κοιλίας των άφίνονν δυσώδη χυμόν μετά θορύβου. Ο Δομβρόσιον διηγείται, ότι έπαθε τοιοῦτον τι εις τους όφθαλμούς του και επί δίωρον δεν ήδύνατο νά ίδῃ, άν και έπλυεν άμέσως αυτός εις παρακειμένην πηγήν.

Ίδου πράγματι παραδοξότητες της φύσεως άξια προσοχής τινος.

Η Φύσις, ως φαίνεται εκ των διαφόρων φαινομένων αυτής, άφ' ενός μόν παραδίδει τόν αδύνατον δίκην εξελιστηρίου θύματος εις τόν ισχυρότερον αυτόν, ίνα τόν φάγῃ, κατασπαράξῃ ή και άπλώς θανατώσῃ, άφ' έτερου τῶ παρέχει και μέσα τινά υπερασπίσεως, όπως τόν προφυλάξῃ εκ της καταστροφής. Έν τούτοις ως είδομεν εκ των άνωτέρω, ή ζωή εκλείπει κλιμακωδόν και διαδοχικώς, ίνα αναφανῃ εις την θέσιν

Ο Χαμαιλέον χρησιμοποιεί την γλώσσαν του ως ρόπαλον.

της έτέρα και ούτω καταλήγομεν εις τό συμπέρασμα, ότι ή φύσις εξελίσσεται βελτιουμένη διά του θανάτου.

Δρ Θ. Σ. Β.

ΑΙ ΠΡΟΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ "ΦΥΣΕΩΣ," ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1914

Ενθαρρυνόμενοι από τάς προρρήσεις της Πυθίας της «Φύσεως» του λήξαντος ήδη έτους, αίτινες κατά τό πλείστον έπήρξαν ού μόνον άληθείς, αλλά και εκπληκτικά, προβαίνομεν ήδη εις την ανακοίνωσιν και των κατά τό νέον έτος 1914 μελλόντων γενέσθαι σπουδαιότερων γεγονότων, έν τη σφαίρα της Εύρωπαικής λεκάνης ιδίως, ένθα από καταβολής κόσμου εξελίσσονται τά σπουδαιότερα κοσμικά, κοινωνικά, έθνολογικά και ανθρώπινα γεγονότα.

Ός θά άντελήφθησαν οι ήμέτεροι άναγνώσται εκ των κατά τό παρελθόντα τρία έτη προορηθέντων υπό της ήμετέρας Πυθίας και έν τη «Φύσει» δημοσιευθέντων, αί ήμέτεροι προρρήσεις δεν συνοδεύονται, ούτε ποικίλλονται υπό άριστολογικών φράσεων και άστρολογικών ή ζωδιακόν ένδείξεων, ούτε εκφέρονται κατά τρόπον άμφίβολον, άσαφή και άόριστον, τοίναντιον δε διατυπώνται λακωνικώς, ώρισμένως και έμπεριστατωμένως, ως άρμόζει εις άπόκρυφον άόρατον όντότητα, διορώσαν και γνώσκουσαν τά καθ' ήμάς μετά πλείονος άληθείας και κύρους.

Και τοιαῦτα δέον νά ήνε οι προρρήσεις του μέλλοντος, άνώτεροι των ανθρώπινων βλέσεων, σοφότεροι των ήμετέρων δυνάμεων και εκπληκτικώτεροι των έπιθυμιών μας.

Ήδη τά μάλλον πιθανά γεγονότα του 1914 είναι τ' ακόλουθα :

Ο Έλληνισμός, όστις από του παρελθόντος έτους, ως προείπομεν, ανέλαβε τόν άγώνα της ενότητος, άλληλεγγύης και του μεγαλείου της Έλλ. φυλής προώρισται διά της έπιτεύσεως μεγάλου δανείου και εξασφαλίσεως των οικονομικών αυτής διά της διαρρηθμίσεως των δανείων της ν' άποκτήσῃ άνεξαρτησίαν έθνικήν και διοικητικήν.

Η Εύρώπη δεν θά δυνηθῃ νά εξασφαλίσῃ και έγρηθη επί μακρόν τό μέλλον της Ανατολής και ή διαπάλη θά καταλήξῃ εις έριδας, ζητήματα και νέον πόλεμον. Η Έλλάς θά εκπλήξῃ εκ νέου τόν κόσμον.

Η Εύρώπη θά επέμβῃ εκ νέου ενεργώς, τό ζήτημα των στενών θά προκαλέσῃ διαμάχας και κινδόνους, ή Ρωσία και ή Έλλάς θά λύσουν διά των δυνάμεών των αυτό, διακηρύττοντες έλευθεροπλοίαν, αλλά οι στρατοί της πρώτης θά υποχωρήσουν πρό της Εύρωπαϊκής έπιμονής.

Η Άλβανία θά άπασχολῃ επί μακρόν χρόνον

την Εύρώπη, έως ότου έμφύλιοι σπαραγμοί θά δώσουν τέλος εις την άνεξαρτησίαν του φύσει άνοικονομήτου αυτού Βασιλείου, δε έν εϋθετοτέρω χρόνω ή Έλλάς θά λάβῃ τά άνήκοντα αυτή καταπατούμενα ήδη μέρος.

Τό Νησιωτικόν ζήτημα επίσης θά λυθῃ κατά τρόπον ικανοποιούντα μόν την φιλοτιμίαν και τά συμφέροντα πάντων, αλλά όριστικώς και ένωτικώς δεν θά ήγαι λελυμένον. Θ' άποτελέσουν δε άπασαι αί νήσοι του Αιγαίου τριάδα διοικητικής καταστάσεως, μέχρις ότου νέα πολεμική κατάσταση καθορίσῃ πολιτεύμα έντελώς ένωτικόν.

Η έξωτερική πολιτική της Ελλάδος θά διευθύνεται έφεξής ύπευθύνως. Του λοιπού δε οι κυβερνήται θά εύρίσκονται εις άμεσον σχέση και συνάφειαν με τους ήγέτας των πολιτικών Κυβερνήσεων των ξένων Κρατών.

Επί τριετίαν ή Έλλάς θά ήνε τό κέντρον της αντίζηλίας των Εύρωπαϊκόν Κρατών, μεθ' ο θά διευκρινισθῃ και όρισθῃ ή έξωτερική αυτής πολιτική δι' όμοσπονδιακής συμμαχίας, ής την ήγεσίαν θά έχῃ αυτή.

Προγκυπικοί άρραβώνες θ' άγγελθώσιν έπισήμως κατά τό έτος τοῦτο, αίτινες θά συνδέσασιν την χώραν ήμών στενότερον μετά μεγάλου Κράτους.

Η Γερμανία θ' αναλάβῃ νέαν πρωτοβουλίαν επί Έλλη. ζητήματος, όπερ θά μάς άπαλλάξῃ και από οικονομικήν δυσχέρειαν και γειτονικήν έριδα.

Ατμοπλοϊκά και σιδηροδρομικά συγκοινωνία θά πυκνώσασιν τάς έμπορικές και κοινωνικάς σχέσεις της Ελλάδος, μεγάλα δε και πολλά έπιχειρήσεις θά συντελεσθούν πρός μεγίστην άνάπτυξιν της χώρας.

Έν Εύρώπη τό Ανατολικόν ζήτημα έσεται τό κύριον μέλημα πάντων, των δευτερευόντων ζητημάτων τιθεμένων πρός τό παρόν κατά μέρος, καθόσον ή διευθέτησις του ζήτηματος των Λαθρανελίων και τό μέλλον της Ασίας είναι τό φλέγον και μάλλον ένδιαφέρον πρόβλημα των Δυνάμεων εκ της έπιρροής των όποιων έξαρτηθήσεται και ή μέλλουσα δύναμις αυτών.

Έν τέλει τό 1914 έτος είναι έτος διαρρηθμιστικόν, χρηματιστικόν και άκρως πολιτικόν.

Η Πυθία

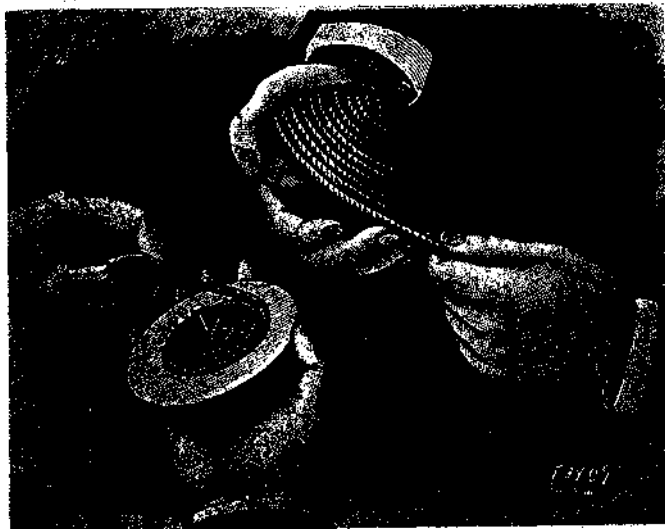

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς σφαίρας.

Ἴδου μὲ ποῖον πρακτικώτατον καὶ ἀπλούστατον πείραμα δυνάμεθα νὰ λύσωμεν τὸ γνωστὸν γεωμετρικὸν θεώρημα: Ἡ ἐπιφάνεια σφαίρας τινὸς εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὸ τετραπλάσιον τῆς ἐπιφανείας κύκλου ἔχοντος διάμετρον ὁμοίαν τῆς σφαίρας.

Πρὸς τοῦτο λαμβάνομεν μίαν σφαίραν ξυλίνην (ὡς αἱ τοῦ παιγνίου κροκέ) ἣν κόπτομεν διὰ πριονίου ἀκριβῶς εἰς τὸ μέσον. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς δὲ τοῦ ἑνὸς ἡμίσεως καρφώνομεν τὴν ἄκραν ἑνὸς κορδονίου, ἀκριβῶς εἰς τὸ ὑποθετικὸν

σημεῖον τοῦ ἀόλου καὶ περιτυλίσομεν τὸ κορδόνιον τοῦτο περὶ τὸ καρφίον ἕως ὅτου καλύψῃ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἡμισφαιρίου, ἀκριβῶς ὅπως φαίνεται εἰς τὴν παρακειμένην εἰκόνα καὶ τέλος κόπτομεν τὸ κορδόνιον ἐκεῖ ὅπου ἐσταμάτησεν ἡ περιτύλιξις.

Ἢδη λαμβάνομεν τὸ ἕτερον ἡμισφαίριον καὶ καρφώνομεν τὸ ἐν ἄκρον ὁμοίου κορδονίου εἰς τὸ μέσον τοῦ κύκλου καὶ τὸ περιτυλίσομεν περὶ τὸ καρφίον.

Ὅταν δὲ καλυφθῇ ὅλη ἡ ἐπιφάνεια τοῦ κύκλου κόπτομεν τὸ κορδόνιον.

Ἢδη ἐκτυλίσομεν τὰ δύο κορδόνια καὶ συγκρίνοντες αὐτὰ, βλέπομεν, ὅτι τὸ πρῶτον εἶνε ἀκριβῶς δις μεγαλειότερον τοῦ δευτέρου. Ἐξ οὗ συμπεραίνομεν ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἡμισφαιρίου εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὸ τετραπλάσιον τοῦ κύκλου καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ ἐπιφάνεια ὅλης τῆς σφαίρας εἶνε τὸ τετράγωνον τῆς ἐπιφανείας τοῦ κύκλου, ὅπερ ἔδει δείξαι.

—Τὸ αἶγὸ εἰς τὴν θεραπευτικὴν.

Ἐὰν εἰς τὸν σωματισμὸν προσθέσῃτε ἕν ἄσπράδι τοῦ αἶγου, δὲν θὰ προξενήσῃ φουσκάλας.

Ὡμὸν αἶγὸν καταπινόμενον, ἀφαιρεῖ ἀμέσως ἀπὸ τὸν λαιμὸν καθισμένον ἐκεῖ ὅσπουν ψαριου.

Τὸ ἄσπράδι τοῦ αἶγου κτυπημένον μὲ ψιλὴν ζάχαριν εἶνε ἄριστον μέσον κατὰ τῆς βραχνάδας.

Ἐν ὀμὸν αἶγὸ λαμβανόμενον εἰς ἕνα ποτήριον μικρὸν κρασιου, εἶναι λαμπρὸν δυναμωτικὸν διὰ τοὺς ἀναρρωνύοντας.

— Κατὰ τῆς ψωριάσεως.

Ἐὰν ὁ ἵππος σας πάθῃ ἐκ ψώρας παρασκευάσατε ἀλοιφήν ἐκ 50 γρ. κρεολίνης, 50 γρ. οἰνοπνεύματος καὶ 400 γρ. μαλακοῦ σάπυρος καὶ ἀλείψατε τὸ ζῶον. Τὴν δευτέραν ἡμέραν πλύσις ὄλου τοῦ σώματος μὲ διάλυμα 400 γρ. κρεολίνης καθαρῆς α' ποιότητος ἐντὸς 20 λίτρων ὕδατος, ἐπαναλαμβάνομένη μετὰ 3 ἡμέρας.

Ἐπίσης ὠφελεῖ τὸ ὕδωρ τοῦ θείου, τὸ πετρέλαιον, τὸ ἀρσενικὸν 1:100 ἐντὸς τοῦ ὁποίου προσθέτομεν καὶ 10 μέρη στυπτηρίας. (διάλυμα) ὡς καὶ τὸ ἀφέψημα τοῦ καπνοῦ. Ἀνάγκη καθαρῆς τροφῆς καὶ ἀπολυμάνσεως τῶν ὀργάνων.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΕΚΑΣΤΟΤΕ

ΑΙ ΣΤΗΝΕΠΙΔΙ ΤΗΣ ΑΣΠΙΡΙΝΗΣ

Προσοχὴ εἰς τὴν ἀσπιρίνην. Πολλοὶ ἤδη ποιοῦσι χρῆσιν τῆς ἀσπιρίνης ἀνευ σοβαρᾶς αἰτίας. Τινὲς δὲ ἐπειδὴ ἐλαφρύνει τὸν πονοκέφαλον, ποιοῦσι κατάχρησιν, λαμβάνοντες ἐπανελημένως τοιαύτην, χωρὶς νὰ ἐξετάσωσι καὶ ἂν ὁ ὀργανισμὸς τῶν ἐπιτρέπη τοῦτο. Ἐσχάτως συνεπεία λήψεως μεγάλης δόσεως ἀσπιρίνης ἀπέβησεν ἐν Βερολίῳ μία νεανίς. Ἐνεκα σοβαρᾶς κεφαλαλγίας εἶχε λάθει ἱκανὸν ἀριθμὸν τροχίσκων ἀσπιρίνης, ἧτις μετὰ μικρὸν τῆ ἐπέφερε ὕπνον βαθύν. Καὶ ἀπεκοιμήθη μὲν εὐθύς, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐξύπνησε πλέον.

Ἡ ἀσπιρίνη ἔχει τὴν ιδιότητά νὰ παραλύῃ τὴν καρδίαν, καὶ ὡς φαίνεται θὰ παρέλυσεν ταύτην τοσοῦτον, ὥστε δὲν εἶχε πλέον τὴν δύναμιν ν' ἀναλάβῃ.

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΣΑΣ

Ἑλληνίς νοσοκόμος νοσηλεύουσα ἥρωα στρατιώτην

“ΜΗ ΜΟΥ ΤΟΥΣ ΚΥΚΛΟΥΣ ΤΑΡΑΤΤΕ,”

Κατὰ τὸν Καρχηδονικὸν πόλεμον οἱ Ῥωμαῖοι ἀπέστειλαν (214 π. Χ.) τὸν στρατηγὸν Μάρκελλον, ὅπως ὑποτάξῃ τὴν πόλιν τῶν Σαρακηνῶν. Ἡ πολιορκία αὐτῆς διήρκεσε δύο ἔτη διέτι, τὴν ἀμυναν τῶν Σαρακηνῶν ἐνίσχυον τὰ σοφὰ σχέδια καὶ μηχανήματα τοῦ Ἀρχιμήδους, διασώζοντες εἰς τὸν γνωστὸν τότε κόσμον διὰ τὰς ἀνακαλύψεις του. Ὅταν δὲ ἀλωθείσης τῆς πόλεως ἐπεδίδοτο ὁ ἐχθρὸς εἰς λεηλασίας

καὶ σφαγὰς, Ῥωμαῖοις τὸν στρατιώτην εἰσελάσας ἐπήρως εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μεγάλου φυσικοῦ καὶ εἰσχωρήσας εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου οὗτος κατεγίνετο εἰς μελέτας, ὤρμησε διὰ νὰ τὸν φονεύσῃ. Ἀλλ' ὁ Ἀρχιμήδης, ἀψηφῶν τὴν ζωὴν του, ἐσκέφθη μόνον τὰ σχεδιαγράμματά του καὶ ἀνέκραξεν ἀποτέμνω πρὸς τὸν ἐπιδρομέα, νὰ μὴ πλησιάσῃ καὶ τοῦ διαταράξῃ τὰς μελέτας, ἐκφωνήσας τὴν γνωστὴν φράσιν: **Μὴ μου τοὺς κύκλους τάραττε.**»

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΗΜΕΙΑΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

(Συνέχεια και τέλος).

Ο Dupin υπήρξεν ὁ δραστήριος γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας, ἀμα δὲ καὶ πολύτιμος καθηγητὴς, διδάξας τὴν *χημείαν*, τὴν πειραματικὴν φυσικὴν καὶ τὴν μηχανικὴν. Ἐκ δὲ τοῦ προγράμματος τῶν μαθημάτων κατὰ τὸ ἔτος 1809 ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς:

«*Μαθήματα φυσικῆς καὶ χημείας.* Εἰς τὸ πρῶτον ἔτος θέλομεν περιορισθῆ εἰς τὸ νὰ καταστήσωμεν γνωστοὺς τοὺς νόμους τῆς φυσικῆς ἐν γένει καὶ πρὸ πάντων τῆς φυσικῆς ἀστρονομίας, εἰς ἣν ἐλήφθη ὡς βῆσις ἡ συγγραφή τοῦ ἄλλοτε μαθητοῦ τῆς Πολυτεχνικῆς σχολῆς κυρίου Βιοτ καὶ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ φυσικὴ ἰδιαιτέρας καί, εἰ δυνατόν, ἡ χημεία θὰ ἀναπτυχθῶν συμφώνως πρὸς τὰ μαθήματα τῆς ἰδίας σχολῆς ἀπὸ τοὺς ἄλλοτε μαθητὰς αὐτῆς κ. κ. Augoyat καὶ Dupin.»

Ἄλλ' οἱ Γάλλοι, οἱ ὁποῖοι τόσον ἠγάπησαν καὶ ἀφέλησαν τὴν Κέρκυραν, ἔπρεπε νὰ ἀναχωρήσουν, διότι αἱ νέαι πολιτικαὶ μεταβολαὶ ἀπέσπασαν τὴν Ἐπτανήσον ἀπὸ τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν ἔθεσαν ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν.

* *

Ἐὰν οἱ Γάλλοι εἶναι οἱ πρῶτοι, οἱ ὁποῖοι ἐδίδαξαν τὴν νέαν ἐπιστήμην ἐν Ἑλληνικῇ Ἀκαδημίᾳ, ἐν Ἑλλάδι, ὁ Ἀθανάσιος Πολίτης εἶναι ὁ πρῶτος Ἑλληνας, ὅστις ἐδίδαξεν ἑλληνιστὶ τὴν Χημείαν ἐν τῷ πρώτῳ Ἑλληνικῷ Πανεπιστημίῳ καὶ ὁ πρῶτος Ἑλληνας, ὁ ὁποῖος κατέγινε συγχρόνως νὰ γράψῃ ἐν Ἑλληνικῇ φωνῇ *Χημείαν*.

Ο Πολίτης εἶναι Λευκάδιος, γεννηθεὶς περὶ τὰ τέλη τῆς προπαραλευστικῆς ἐκατονταετηρίδος.

Τὰ πρῶτα γράμματα ἔμαθεν εἰς τὴν Λευκάδα, ἔπειτα μετέβη εἰς Κέρκυραν διὰ νὰ τελειοποιηθῆ. Μεταβὰς εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεγράφη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Παβίας, διὰ νὰ γίνῃ ἰατρός. Δὲν ἐπεδόθη μόνον εἰς τὴν ἰατρικὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν χημείαν, πρὸς τὴν ὁποίαν εἶχε δεῖξει μεγάλην κλίσην. Λαβὼν τὸ δίπλωμα τοῦ ἰατροχειρουργοῦ μετέβη εἰς Παρισίους, τῷ 1815, ἵνα τελειοποιήσῃ τὰς χημικὰς αὐτοῦ γνώσεις. Αὐτόθι ἔτυχε τῆς φιλίας τοῦ εὐεργέτου τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων κόμητος Γούλφορδ, ὅστις τὸν ἐξετίμησε τόσον, ὥστε τὸν κατέγραψεν εἰς τὸν κατάλογον τῶν μελλόντων καθηγητῶν τοῦ Ἰονίου Πανεπιστημίου. Αὐτόθι ἐπίσης ἔτυχε τῆς προστασίας τοῦ κόμητος Ἰωάννου Καποδιστριαίου, ὑπουργοῦ τότε τοῦ Ἀυτοκράτορος τῆς Ρωσσίας Ἀλεξάνδρου τοῦ Α'. Μαθὼν ὁ Καποδιστριαίος τὸν πατριωτικὸν σκοπὸν τοῦ Πολίτη νὰ συστήσῃ ἐν τῇ πατρίδι Κερκύρας χημικὸν

ἐργαστάσιον, τὸν συνέδραμε μὲ 5 χιλιάδας φράγκων διὰ νὰ ἀγοράσῃ τὰ ἀναγκαῖα εργαλεία. Τὸ 1819 ὁ Πολίτης ἐπέστρεψεν εἰς Κέρκυραν.

Ο κόμητος Γούλφορδ εἰς τὴν ἐκθεσίαν του πρὸς τὴν Γερουσίαν περὶ τῶν καθηγητῶν τοῦ Ἰονίου Πανεπιστημίου, περὶ τοῦ Πολίτη πρὸς τοὺς ἄλλοις γράφει καὶ ταῦτα: «Οὔτε αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ κοινοῦ πρὸς τὸν ἐκ Λευκάδος Ἀθανάσιον Πολίτην διὰ τὸν ὄργανισμὸν τῶν κατωτέρων σχολείων, οὔτε ἡ πρὸς αὐτὸν φιλία μου ἤθελον μὲ παρακινήσει νὰ συστήσω αὐτὸν διὰ τὴν ἔδραν τῆς χημείας, οὔτε ἤθελον πράξει τοῦτο, ἐὰν δὲν ἤμου' πεπεισμένος περὶ τοῦ ζήλου, μεθ' οὗ ἐσπούδασεν ἐν Παντῶ καὶ Παρισίοις τὴν ἐπιστήμην ταύτην, ἣν καὶ ἤδη ἐξακολουθεῖ καλλιεργῶν κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του. Οὗτος δηλοῖ, ὅτι εἶναι ἐτοιμὸς νὰ ἀρχίσῃ τὰς παραδόσεις του κατὰ τὸν προσεχῆ Νοέμβριον.»

Παρατηρητέον, ὅτι ὁ Πολίτης ἐξήτησε τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὸν ἄρχοντα τῆς παιδείας, τὸν Γούλφορδ, νὰ μεταβῆ ἐπὶ ἐν ἔτος εἰς Παρισίους, διὰ νὰ πλουτίσῃ τὰς περὶ τῆς χημείας γνώσεις του, ἐπειδὴ, μετὰ τὴν ἐν τῇ πατρίδι ἐπιστροφὴν, ἡ χημεία εἶχε προσδεύσει καὶ αὐτὸς ἐπεθύμει νὰ εἶναι ἐνήμερος τελείως, πρὶν ἢ ἀρχίσῃ νὰ παραδώσῃ αὐτήν.

Τῇ 17 Μαΐου τῷ 1824 ἔτους ἐτελέσθη μεγαλοπρεπέστατα ἡ ἑορτὴ τῆς καθιδρύσεως τοῦ Ἰονίου Πανεπιστημίου. Καθηγητὴς δὲ τῆς θεωρητικῆς καὶ πρακτικῆς χημείας διωρίσθη ὁ Πολίτης. Μετὰ δέκα τρία ἔτη, τῷ 1837, ἐουστήθη τὸ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστήμιον καὶ καθηγητὴς τῆς χημείας διωρίσθη ὁ γερμανὸς Λάνδερ, ἰδιαιτέρος φαρμακοποιὸς τοῦ Ὀθωνος.

Ο Πολίτης ἐξελλήνισε καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν ὀνοματοθεσίαν καὶ αὐτοὺς τοὺς τύπους, διότι εἶχε τὸν ἐθνικὸν ἐγωισμὸν νὰ εἶναι μὲ ἑλληνικὰ στοιχεῖα ἡ παράθεσις τῶν χημικῶν συμβόλων, οἱ ὁποῖοι ἐκφράζουσι τὴν σύστασιν χημικῆς ἑνώσεως. Α. χ. ἔγραφον οὕτως: $A^2 Y^4 O^2$ ἀντὶ τῶν ἐν χρήσει $O^2 H^4 O^2$ δηλαδὴ δύο ἄτομα ἄνθρακος, τέσσαρα ὕδρογονου καὶ δύο ὀξυγόνου. Ἦθελε κατὰ τὰς παραδόσεις του νὰ εἶνε κατ' ὅλα Ἑλληνας.

Ἐν τῇ πρώτῳ ἀριθμῷ τῆς Ἰονίου Ἀνθολογίας, δημοσιευθέντα τὸν Ἰανουάριον 1834, ἐν Κερκύρα, ὁ Πολίτης ἐδημοσίευσε μελέτην ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Περὶ χημικῆς ὀνοματολογίας*. Ἐπειδὴ δὲ τὸ κερκυραϊκὸν τοῦτο περιοδικὸν εἶναι σπάνιον δημοσίευμα, παραθέτω ἐνταῦθα τὸ προοίμιον, χάριν τῶν καταγενομένων εἰς τοιαύτας μελέτας:

«Ἀφοῦ ἡ χημεία ἤρρισε νὰ προσδεύῃ πλουτιζομένη, ὅσον οὐδεμία ποτὲ ἄλλη ἐπιστήμη ἀπὸ πολλὰς ἀξιολόγους ἀνακαλύψεις, ἠσθάνθησαν ὅλοι σχεδὸν οἱ σοφοὶ χημικοὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ ν' ἀνορθωθῆ ἡ ὀνοματολογία τῆς. Ἄλλ' ἡ δόξα τῆς εὐτυχούς ἀνορθώσεως χρεωστέεται κυρίως εἰς τὸν Γυτῶν Μορσῶ, ὅστις βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς περικεεῖς Λαβουαζιέ, Βερνολέ καὶ Φουρκουά, τὴν ἀνήγειρον ἐπάνω εἰς βῆσις τόσον φιλοσοφικὰς καὶ βεβαίας, ὥστε εἰς ὀλίγον χρόνον διάστημα τὴν παρεδέχθησαν ὅλα τὰ ἔθνη. Ἔγιναν μ' ὅλα ταῦτα εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους ὅχι ὀλίγα ἀξιωματικοὶ τροπολογίαι ὑπὸ πολλῶν καὶ ἐξαιρέτως ὑπὸ τοῦ Βερζελίου. Ἄλλ' αἱ ἀρχαὶ εἶνε καὶ θέλουν εἶσθαι αἱ αὐταί, διότι εἶνε ἐπιστηρικῆς εἰς τὴν καθ' αὐτὸ μεταφυσικὴν τῶν γλωσσῶν καὶ εἰς τὰς μεταξὺ τῶν ἰδεῶν καὶ λέξεων ἀληθεῖς σχέσεις. Ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἀρχῶν τούτων καὶ τὸ κυριώτερον ἡ ἐπινόησις καὶ σύνθεσις λέξεων ἱκανῶν νὰ ἐξηγήσουν προσφυῶς καὶ ἀνελλιπῶς τὴν τωρινὴν κατάστασιν τῆς ἐπιστήμης, εἶναι ἔργον ἀνώτερον ἰσως τῶν δυνάμεων ἐνός μόνου. Διότι ὑποθέτει ἐξ ἀνάγκης παρὰ τὴν ἐξηκριθωμένην καὶ λεπτομερῆ γνῶσιν τῆς χημείας καὶ τὴν τριβὴν ἐν ταύτῳ μεγάλην εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Τολμῶμεν μ' ὅλον τοῦτο νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν περὶ Χημείας ὀνοματολογίαν ἀπόπειράν μας διὰ νὰ δώσωμεν κἂν νόξιν εἰς τοὺς σφοδρὸς τοῦ γένους νὰ μὴς διδάξουν τι ὀρθότερον καὶ καταλληλότερον. Θέλομεν δὲ προσπαθῆσαι νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα τὴν ὑπὸ τοῦ Βερζελίου τροπολογηθεῖσαν καὶ τελειοποιηθεῖσαν ὀνοματολογίαν διότι, καθὸ ὁμολογουμένως ἐντελεστέραν, πληρεστέραν καὶ ὀρθότεραν τὴν στοχαζόμεθα προσημιεῖαν τῆς μέχρι τοῦδε παραδεδεμένης. Ἴσως καὶ αὐτοὶ οἱ πολιτισμένοι Εὐρωπαῖοι δὲν ἤθελον διαστᾶναι νὰ τὴν ἐναγκαλισθῶν, ἂν ἡ αὐτοφιλαντία, τὸ κύρος καὶ τὸ πρὸς τοὺς μεγάλους ἄνδρας σέβας ἐσυγχωροῦσε τοὺς ἀνθρώπους νὰ παρατήσουν ἐκ μιᾶς ἕξαις καὶ συνηθείας καθιερωμένας ἤδη ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν καὶ ἀπὸ πολυάριθμα κλασικὰ συγγράμματα, ὅλα γεγραμμένα κατὰ τὴν γαλλικὴν ὀνοματολογίαν. Ἄλλ' ἡμεῖς οἱ ὁποῖοι κατὰ δυστυχίαν, οὔτε καύχημα πρωτοτύπων τοιούτων συγγραμμάτων ἔχομεν νὰ προβάλωμεν ὡς ἐμπόδιον, ἀλλ' οὐδὲ μικρὰν κἂν οἰκειότητα μὲ τὴν προσημιεῖαν ὀνοματολογίαν, πρέπει ὀρθοφρονούντες νὰ προκρίνωμεν ὅ,τι αἱ πρόοδοι τῆς ἐπιστήμης ἐνέκριναν ἐντελεστέρον.

Ὁ Λάνδερ, ὅμως τῷ 1842 ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τῆς χημείας του λέγει, ὅτι ἐπροτίμησε ὡς

πρὸς τὴν ὀνοματοθεσίαν, νὰ δεχθῆ τὰς εἰς τὰς ἄλλας γλώσσας καθιερωθείσας λέξεις, ἀφήσας εἰς τοὺς σπουδάζοντας τὴν ἐπιστήμην ταύτην Ἑλληνας τὴν τιμὴν τῆς δημιουργίας νέων λέξεων προσφυῶν, ἐπειδὴ εἰς αὐτὸν τοῦτο ἦτο δύσκολον.

Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ ἐπιστημονικῆς ὀνοματοθεσίας ἑλληνιστῆ, ἦτο δύσκολος κολῦ. Ἡ ἀρχαία μας γλῶσσα δὲν παρέχει τὰς χημικὰς ὀνομασίας τῶν σωμάτων καὶ ὅταν λέγομεν *θεικὸν ὀξύ*, δὲν σημαίεται ἀκριβῶς τὸ ἐκ τῆς ἐνώσεως τοῦ ὀξυγόνου μετὰ τοῦ θείου παραγόμενον ὀξύ, ἀλλ' ὀξύ τι ἀνήκον εἰς τὸ θεῖον. Ὁ Ἡρακλῆς Μητσόπουλος κάτοχος τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐδημοῦργησεν ἐπιτυχεστάτους ὄρους ἐπιστημονικῶς καὶ ὠραίαν ἐχειρίζετο γλῶσσαν ἐπιστημονικὴν. Ἀλλὰ τὸ *θεικὸν ὀξύ* ὀνομάζων ὀξύθειον, ἂν καὶ ἡ λέξις εἶναι ἑλληνικότερα δὲν ἐκφράζει τὴν χημικὴν ἐνωσίν τῆς.

Ὁ Πολίτης ἔλεγεν: *νιτρογόνον, ποτάσιον, σόδιον, στίμμι κτλ. ἀντὶ ἀζωτον, κάλιον, νάτριον, ἀντιμώνιον κτλ.* Ἐλεγε τὴν ἐξ ὀξυγόνου καὶ ὕδρογόνου ἐνωσιν *ὀξυγονίδην ὕδρογονικὴν*, τὴν δὲ τοῦ θείου καὶ ἄνθρακος *θεικὴν ἀνθρακικὴν*.

Τῷ 1847 ἐδημοσίευσεν ἐν Κερκύρα τὰ *Στοιχεῖα Χημείας*, πρῶτον τόμον, ἀφιερῶμενον εἰς τὸν Ἀρμόστην τῆς Ἐπτανήσου Λόρδ Σέιτων. Πρὸς τοὺς ἀναγνώστας του λέγει τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμάς: «Ἐκδίδων τὴν ἐπιτομήν τῶν περὶ *Χημείας* μαθημάτων, τὰ ὁποῖα ἐδίδαξα πολλὰ ἔτη κατὰ συνέχειαν εἰς τὸ Ἰόνιον Πανεπιστήμιον, σκοπὸν ἔχω νὰ εὐκολύνω τὴν σπουδὴν τῆς ἐπιστήμης εἰς τοὺς φοιτητὰς καὶ νὰ συμβουλευθῶ τὴν γνώμην τῶν σοφῶν ὁμογενῶν μου περὶ τοῦ λεκτικῆς καὶ τοῦ πραγματικοῦ τοῦ συγγραμματος. Εὐνοϊκῆ κρισις καὶ ὑποδοχὴ θέλει μ' ἐνθαρρύνουν τὰ τυπώσω καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Χημείας εἰς τὰς τέχνας.»

* *

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ Ἰονίου Πανεπιστημίου ἀπὸ τοῦ 1857 ἕως τοῦ 1865 (1) ὁ Πολίτης ἐδίδασκε τὴν Χημείαν, τὴν τοξιολογίαν, τὴν φαρμακείαν (φαρμακευτικὴν). Ὁ κερκυραῖος Ἰωάννης Βαπτιστῆς Δελβινιώτης ἐδίδασκε τὴν ἀναλυτικὴν χημείαν. Ὁ κερκυραῖος Χριστοφόρος Λαβράνος τὴν ὀρυκτολογίαν, γεωλογίαν, βοτανικὴν, συνταγολογίαν καὶ τὴν ἰατρικὴν ὕλην (φαρμακολογίαν). Ὁ ριθδεῖς Δελβινιώτης διεύθυνε καὶ τὸ *Χημεῖον*. Προ-

(1) Δυστυχῶς ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τὸ Ἰόνιον Πανεπιστήμιον καθήργησε τῷ 1865 (Νομ. ΡΗ' ἐφ' Κυβ. ἀρ. 61. τῇ 29 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1865).

παρασκευαστής τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ἦσθ' ὁ Νικόλαος Καβαδίας. Ὑπῆρχεν εἰς τὴν Κέρκυραν καὶ **Χυτήριον**.

Ἡ Ἰόνιος Βουλὴ εἶχε ψηφίσει νόμον, δι' οὗ οἱ διεικτεῖς φοιτηταὶ τῆς νομικῆς καὶ οἱ τριετείς τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς ἔπρεπε νὰ ἀπορροῶνται καὶ τὰ μαθήματα τῆς χημείας. Ἐπίσης καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς ὠφελιμοτάτης ταύτης ἐπιστήμης νὰ διδάσκονται καὶ εἰς τὸ γυμνάσιον.

Ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐργατικὴ τάξις, ἰδίως οἱ χωρικοὶ πρέπει νὰ ἔχωσι μικρὰς χημικὰς γνώσεις, ἡ Ἰόνιος κυβερνήσις διέταξε τὸν καθηγητὴν τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης Ροβέρτον Πελεκάση νὰ μεταφράσῃ ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ τὴν ὥραιαν **Κατήχριν γεωπονικῆς χημείας, γεωλογίας**, ἡ ὁποία ἐξεδόθη ἐν Κερκύρα τῷ 1847 ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τῆς Κυβερνήσεως, μετὰ προλεγομένων τοῦ μεταφραστοῦ.

Παρατηρητέον, ὅτι τῷ 1852 ἐδημοσιεύθη ἐν Κερκύρα ἐπίσης **Κώδιξ φαρμακευτικὸς ἐρασιφίλων** ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων φαρμακευτικῶν

συγγραμμάτων ὑπὸ τοῦ κερκυραίου Γ. Λιβαδιώτου.

Αὐτὰ εἶναι τὰ πρώτα βήματα τῆς Χημείας ἐν Ἑλλάδι.

Εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐν Ἑλλάδι Χημείας τὰς πρώτας γραμμὰς ἔχει ἡ Ἑπτάνησος, ἥτις προσεπάθησε κατὰ τὰς μικρὰς τῆς δυνάμεις συμφώνως μετὰ τὴν ἐποχὴν, νὰ ἐργασθῆ διὰ τὴν διδασκίαν τὴν νέαν ταύτην σπουδαίαν ἐπιστήμην, ἡ ὁποία τώρα προσδεύει καὶ ἐν Ἑλλάδι. Ἡ ἐργασία τοῦ Πολίτου, ὅσον μικρὰ καὶ ἂν θεωρηθῆ, ἔχει τὴν σχετικὴν ἀξίαν τῆς. Δυστυχῶς δὲν ἐδημοσίευσεν τὸν δεύτερον τόμον μετὰ τοῦ πρώτου διωρθωμένου καὶ ἠδξημένου. Οὐδὲ ἐδημοσίευσεν τὴν **χημείαν ἐφηρμοσμένην εἰς τὰς τέχνας**. Ἡ χημεία ἀπὸ τοῦ Πολίτου μέχρι τῶν ἡμερῶν μας ἔκαμε μεγάλας προόδους ἐν Ἑλλάδι, ἰδίᾳ διὰ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, ἀειμνήστου Ἀναστασίου Χρηστομάνου.

Ζάκυνθος

ΣΠ. ΔΕ-ΒΙΑΖΗΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Τὸ **Ἡράκλειον** εἶναι ἡ ὠραιότερη καὶ ἡ μεγίστη τῶν Κρητικῶν πόλεων ἔχουσα 26,000 κατοίκων ἐν εἰς καὶ πολλοὶ Τούρκοι κρητῆς. Ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων αὐτὴν Σαρακηῶν, Ἀράβων ἐξ Ἰσπανίας τῷ 833 μ. Χ. Χάνδαξ. Οἱ Σαρακηνοὶ οὗτοι ἐξ Ἀλεξανδρείας πλεύσαντες, ἔδρυσαν πόλιν πρὸς Δ. τῆς Κρήτης κατὰ τὴν σημερινὴν Σούδα, παρὰ τὸ Ἀκρωτήρι, ὡς λέγουσιν οἱ Βυζαντινοὶ συγγραφεῖς Ζωναρᾶς, Κεδρηνοῦ καὶ Γ. Κουρουπαλάτης, ὀνομάζοντες τὴν πόλιν ταύτην Ἀκρωτήριον Χάρκα (=Σούδα) ὡς ὀνομάζετο, κατὰ τὸν μεσαῖονα καὶ ἡ νῆσος τοῦ Αἰγαίου παλάγου Σῦρος. Μετὰ ταῦτα προβάλλοντας οἱ Σαρακηνοὶ ἀνατολικώτερον ἔδρυσαν τὸν Χάνδακα, παρὰ τὸ ἀρχαῖον Μάτιον. Παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς, μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ ἀλώσειν τῆς Κρήτης, ὀνομάσθη Ἡράκλειον, ὡς εἶπεν συνοικισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείου κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα, ἐν ᾧ ἐκλήθη Ἡράκλειον ἐκ τῆς παρακειμένης ἀρχαίας ὀμωνύμου πόλεως, ἥτις μετὰ τῆς Ἀρισσοῦ ἦσαν τὰ δύο ἐπίνετα τῆς Κνωσοῦ, οἱ δὲ τῷ 1204 καταλαβόντες αὐτὴν Βενετοὶ ὀνόμασαν τὸν Χάνδακα Κάνδιδα (ἀθῶα) καὶ ἐκ ταύτης παραφθάραισα ἐκλήθη Κάνδια, λέξις, ἥτις παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις ἀπεδόθη ἐκ τοῦ μέρους εἰς τὸ

ὄλον καὶ ἀπεκλήθη Κάνδις ἡ ὅλη Κρήτη. Τὸ Ἡράκλειον, ὅπερ καὶ μέγας Κάστρο καὶ ἀπλῶς Κάστρο ὑπὸ τῶν Κρητῶν καλεῖται ἄχρι σήμερα, εἶναι ἡ ἐχυρωτάτη τῶν πόλεων τῆς νήσου ὁ λιμὴν αὐτῆς ἀβαθῆς καὶ μικρὸς δὲν παρέχει κατὰ θάλασσαν πρόσδοον, σκέπεται ὅμως ὑπὸ τῆς νησιῶδος Δίας (Στάνδιας) τὰ τεῖχη αὐτῆς ἐχυρὰ περιβάλλονται ὑπὸ τάφων, 8 μιλίων περιμέτρου. Καὶ ὅμως τοιαύτην εὔσαν, κατόπιν τριετοῦς πολιορκίας, κατέλαβον οἱ Τούρκοι τῇ 16 Σεπτεμβρίου 1669· οἱ Βενετοὶ ἐπολιορκήσαν αὐτὴν μετὰ ταῦτα ἀλλὰ μάτην. Σώζονται εἰσὶ ἐν τῷ λιμένι αὐτῆς οἱ θολωτοὶ νεώσοικοι τῶν Βενετῶν, ὡς καὶ λέγοντες τοῦ Ἁγίου Μάρκου καὶ ἐπιγραφαὶ τοῦ Φραγκίσκου, οὗ τὸ ὄνομα φέρει λαμπρὰ καὶ περίκομος πηγὴ κοσμουμένη δι' ἀναγλύφων Τριτόνων καὶ νομῶν καὶ ὑποβασταζομένη ὑπὸ 4 λέόντων. Πέριξ τοῦ Ἡρακλείου πεδιάδες μεγάλαι καὶ εὐφροὶ παντοδαπῶν καρπῶν μεσταί, εἰσὶ χάρμα τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ταξιδιωτοῦ. Ἐν Ἡρακλείῳ ὁ ἐκδρομὸς ἔχει νὰ ἐπισκεφθῆ τὸ Γυμνασιακὸν κατάστημα, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον, ὅπερ μοναδικὸν ἐν εἰς τὸ εἶδος αὐτοῦ, διευθύνεται ὑπὸ τῶν κ. κ. Ι. Χατζηδάκη καὶ Κ. Ξανθουλίδου, οἵτινες καὶ πολλὰ περὶ τῶν Κρητικῶν ἀρχαιοτήτων καὶ πολιτισμοῦ ἔγραψαν. Τὸ Μουσεῖον περιέ-

χει τὰ εἰς φῶς προελθόντα ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Κνωσοῦ καὶ Φαιστοῦ.

Ἐξ Ἡρακλείου ὁ ταξιδιωτὴς ἔχει νὰ κάμῃ τὰς ἐξῆς δύο σπουδαίας ἐκδρομὰς: α') Εἰς τὰ εἰρηια τῆς Κνωσοῦ καὶ β') εἰς τὸ ἄντρον τῆς Ἰδης. 1. Ἡ μέχρι Κνωσοῦ ἀπόστασις εἶναι 5 χλμ. ἥτοι μίαις ὥραις διὰ ζώου (ἀγώγιον 3—4 δραχμ.), δι' ἀμάξης ἐντὸς 35' (ἀγώγ. 8—10 δρ.): Ἐξερχόμεθα ἐκ τῆς Μ. Βενετικῆς πόλεως τοῦ Ἡρακλείου καὶ δι' ὁδοῦ ἐπιστροφόμενης ὑπὸ τάφων Τούρκικων, τεμενῶν καὶ χαρουπιῶν εἰς τὸ βάθος ἔχομεν πρὸ ἡμῶν τὸ ἔρος Γιόγκτας (810 μ.). Ὀλίγον πέραν τοῦ χ. Μακρότειχος ἐπ' α' τῆς ὁδοῦ ἐκτείνονται τὰ περίφημα εἰρηια τῆς παμπάλαιας Κρητικῆς πόλεως Κνωσοῦ ἐπὶ πεδίου τοῦ Δ. ὑψώματος τοῦ Κατοσαμπᾶ (Καίρατος) ἐν θέσει ἀκαλλεῖ καὶ Ὀλιβερά, ἧς δεσπόζει πρὸς Α. λόφος φαλακρός. Ἐνταῦθα ἔκειτο ἡ Κνωσὸς μία τῶν τριῶν μεγίστων καὶ ἐπιφανεστάτων πόλεων, ἐν ᾗ ἐβάσιλευεν ὁ Μίνως ἸΗ' αἰῶνα π. Χ. Τὰ περὶ αὐτὴν κατεῖχον οἱ Κούρητες Κορύδαντες καὶ Ἰδαῖοι Δάκτυλοι καὶ ἐτέλουν αὐτέθι τοὺς ὀργασμοὺς καὶ πάντα ὅσα κατὰ τὴν λατρείαν τοῦ Διὸς ἐσυνήθιζοντο. Ὁ Ὀμηρὸς ἤδη καλεῖ αὐτὴν Μινώϊον Κνωσσὸν καὶ ἐπὶ πολὺ εἶχε τὰ πρωτεῖα, συμμαχήσασα δὲ μετὰ τῆς πρὸς Μ. κειμένης Ἰόρτυνος, ὑπέταξε πᾶσαν τὴν Κρήτην πλὴν τῆς Λύκτου. Ἐπὶ τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων καταστραφεῖσα ἔμεινε πλέον γνωστὴ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς Κνωσοῦ, ἥτις κατόπιν ὀνομάσθη καὶ Ἰόρτυνος.

Ἡ Κνωσὸς, κατοικία τοῦ βασιλέως καὶ ἀρχιερέως καὶ νομοθέτου Μίνως (XVIII αἰὼν π. Χ.) εὐρίσκετο κατὰ τὸ ἄκρον τῆς νήσου ἀπέναντι τῶν Κυκλάδων. Μετὰ περίοδον εὐδαιμονίας κατελήθη αὐτὴ κατὰ τὸν XV αἰῶνα, ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, κατόπιν ὑπὸ τῶν Δωριέων ἀλλ' ἐπέζησεν καὶ κατὰ τὴν ἐλληνικὴν ἐποχὴν, εἰ καὶ παραγκιωνισθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἰόρτυνος, ἐδέχθη δὲ καὶ ρωμαϊκὴν ἀποικίαν.

Ἀνάκτορον τοῦ Μίνως. Σταματώσιν εἰς τὸ σημεῖον ὅπου ἡ σημερινὴ ὁδὸς καλύπτεται ὑπὸ μινωικῆς λεωφόρου, κατὰ μῆκος τῆς ὁποίας εὐρέθη ἱερὸν εἶδῶλον, κατωτέρω εὐρίσκονται τὰ ἔχνη μινωικοῦ ναυστάθμου καὶ καταστημάτων. Εἰς 200 μ. ἀπόστασιν φθάνει τις εἰς τὸ θέατρον τῶν ἀνακτόρων, κατασκευασμένου ἐκ μεγάλου πλακοστρώτου ἀλιωίου ὀρθογωνίου, περικυκλουμένου ὑπὸ δύο σειρῶν βαθμίδων (περίπου 500 θέσεις). Εἰς τὴν ΜΑ. γωνίαν βάθρα τοῦ βασιλικοῦ θεατροῦ. Τὸ θέατρον τοῦτο τῆς αὐτῆς ἐχρησίμευσεν καὶ διὰ παραστάσεις, πυγμαχίας καὶ ἀθλητισμοῦ καὶ χορῶν. (Παραβ. τὸν χορὸν τῶν κατασκευασθέντων ὑπὸ τοῦ Δαιδάλου, χάριν τῆς Ἀριάδνης ἐν Κνωσσῷ κατὰ τὰ *Πλάτος* XVIII, 501). **Ἡ κυρία εἴσοδος** τοῦ ἀνακτόρου εὐρίσκεται ὀπίσθεν τοῦ θεατροῦ εἰς τὸ μέσον τῆς Β. πλευρᾶς. Συνίσταται αὐτὴ ἐξ ἐνὸς διαδρόμου ὑπερασπιζομένου ἐκ Δ. ὑπὸ τετραγώνου πύργου καὶ

δεσποζομένου ἐξ Α. ὑπὸ ἐπιχώματος (terrasse) μακροῦ καὶ ἐξωτερικοῦ προπύλου εἰς τὸ ΒΑ. Ὁχατὸς διαπερᾶ τοῦτον ἐκ Μ. πρὸς Β. Ὁ διάδρομος οὗτος καταλήγει εἰς τὴν μεγάλην κεντρικὴν αὐλήν, ὀρθογώνιον ἄλλοτε, πλακοστρωμένην μετὰ ρομβοειδεῖς πλάκας, μακρὰν 60 μ. ἐκ Β. πρὸς Μ. καὶ πλατεῖαν 25 μ. ἐκ Δ. πρὸς Α. περικυκλούται δὲ τελείως ὑπὸ τῶν κατοικιῶν. Τὸ ἀνάκτορον τοῦ Μίνως ἀντιγράφει τὸ σχέδιον τῶν ἀσσυριακῶν καὶ χαλδαϊκῶν ἀνακτόρων μετὰ τὰς ἀνωμάλους ἐπιφανείας τῶν ἐξ ἐσοχῶν καὶ ἐσοχῶν ἀποτελουμένας.

Παχέα τεῖχη καὶ μακροὶ διάδρομοι τὸ ἀπεμόνου τοῦ ἐξωτερικοῦ, καθὼς πάσας τὰς ἀρχαίας κατοικίας. Αἱ κατοικίαι ἠνοίγοντο εἰς τὴν κεντρικὴν αὐλήν καὶ φέρατα φωτὸς ἐφώτιζον τὰ χαμηλότερα μέρη. Ἡ Δ. πτέρυξ περιέκλειε τὰ βασιλικά διαμερίσματα μετὰ τῶν ἀποθηκῶν, ἡ δὲ Μ. Δ. τοὺς ναοὺς τοῦ βασιλέως—ἀρχιερέως, ἡ Α. ἦτο κυρίως προσωρισμένη διὰ τὴν οἰκιακὴν ὑπηρεσίαν καὶ εἰς τὰς γυναίκας, εἰ καὶ ὁ ἀνατολικὸς χωρισμὸς εἰς περίπτερον ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν (χαρέμιον) ὑπῆρξεν ἐλιγώτερον ἀσθηρὸς ἐν Κνωσσῷ ἢ ἐν Χαλδαίᾳ καὶ ἐν Τύρῳ. Αἱ γυναῖκες κατόπιν ἐπίσης καὶ τὸ ὑψηλότερον πάτωμα τῆς Δ. καὶ ΒΔ. πλευρᾶς. Ἡ τοιχοδομία παρουσιάζει τοίχους κανονικοῦς ἐκ λίθων συνδεομένων διὰ πηλοῦ, μετὰ βάσεων ἐκ μεγάλων πλακῶν ἐκ τιτανολίθου (gypse) καὶ σκελετῶν ἐκ ξύλου. Τὰ θάπηδα καὶ αἱ ὀροφαὶ ἦσαν ἐπιστρωμένα διὰ κονιάματος καὶ οἱ τοῖχοι ἐπικεχρισμένοι δι' ἀσβέστου κεκοσμημένου διὰ τοιχογραφιῶν.

Οἱ κίονες ἦσαν ξύλινοι χονδρότεροι πρὸς τὰ ἄνω. Αἱ παραστάδες καὶ οἱ ὀρθοστάται εἶχον τὰς γωνίας ἐπικεκαλυμμένας διὰ ξύλου. Τὸ ἀνάκτορον ἐπεσκευάσθη πολλὰκις. Διακρίνονται τὰ ἔχνη ἀνακτόρου παλαιότερου καὶ μικροτέρου. Τὸ ἀντικαταστήσαν τοῦτο καταστράφη ἐν πλήρει ἀκμῇ ἐκ πυρκαϊᾶς ἀναμφιδόλως ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν κατὰ τὸ 1500 π. Χ. Κατόπιν κατόκηθη ἐν μέρει μόνον. Δὲν φαίνεται ἐν Κνωσσῷ οὐδὲ ἐν Φαιστῷ ἔχνη ἐχυρώματος. Κατὰ τὴν ΒΔ. πλευρᾶν, Δ. τοῦ διαδρόμου, φαίνονται αἱ φυλακαὶ ἀποτελοῦσαι μέρος καὶ τοῦ ἀρχαίου ἀνακτόρου. Β. τοῦ παχέος τοῖχου τοῦ ἀνακτόρου διαμερίσμα μετὰ προπύλου καὶ λουτρόν. Εἰς τὴν δυτικὴν πλευρᾶν ἡ α' ἰσοῦσα τοῦ θρόνου, πρὸ αὐτῆς προθάλαμος (δεξιαμένη ἐκ πορφυρίτου εἰς τὸ μέσον) ἐν τῇ αἰθούσῃ, ὁ θρόνος καὶ δεξιαμένη, μετ' ἀλασαστρίνης ἐπενδύσεως εἰς τὴν Μ γωνίαν. Κατόπιν πρὸς Μ. εἰς τὴν αὐτὴν κλίμαξ τοῦ α' ὀρόφου, εἶτα δύο ὀροφύματα ἐν τῷ βράχῳ διαμερίσματα καὶ κατόπιν δύο ἱεραὶ αἰθούσαι μετὰ ἱερῶν ὀρθοστατῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων οἱ διπλοὶ πελέκεις κεκαραγμένοι. Ἐκεῖθεν φθάνει τις εἰς τὸν μέγαν διάδρομον 50 μ. μῆκος καὶ 3.50 πλάτους τὸν περικλείοντα τὴν σειρᾶν τῶν ἀπὸ θηκῶν ἢ θησαυρῶν. Ἦτο σειρὰ ἐκ 19 κελλίων στενῶν καὶ μακρῶν. Ὁ

ἐξωτερικὸς τοῦχος πλάτους 2.50 μ. ἀποκλείει ἀπὸ πλάτειας ἢ ἀγορᾶς πλακοστρωμένης, ἥτις ἐκτείνεται πρὸς Δ. τοῦ ἀνακτόρου. Εἰς τὴν πλακοστρωσιν τοῦ διαδρόμου καὶ τῶν κελλίων σειρὰ μικρῶν κρυπτῶν διὰ θησαυροῦς καὶ προμηθείας τροφίμων, ἐσκαμμένων εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἐπιμολυβδωμένων. Ἐξ τινος κελλία σειραὶ μεγάλων πίθων, ἐξ ὀπτιῆς γῆς· κερκοσημένων, διὰ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον. Ἀπανταχοῦ κειμήλια μὲν τὸ σῆμα τοῦ διπλοῦ πελέκειος.

Μεταβαίνοντες εἰς τὴν ΜΔ, πλευρὰν διερχόμεθα διὰ τῆς αὐλῆς τοῦ βωμοῦ καὶ φθάνομεν εἰς τὰ ΜΔ. π ρ ο π ὺ λ α ι α τὰ θέτονται εἰς συγκοινωνίαν τὴν Δ. ἀγορὰν πρὸς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ἀνακτόρου. Ἐκ τῶν προπυλαίων διάδρομος λεγόμενος τῶν Π ο μ π ὶ ν ἐδηγᾷ εἰς τὸ ΜΔ ἐπίχωμα (terrasse) ὅπερ φέρει πλακοστρωσιν καὶ δωμάτια ὑπόγεια. Ἐκ τοῦ ἐπιχώματος τούτου εὐρὴ πρόπυλον ἔφερε πρὸς τὴν αὐλὴν τοῦ βωμοῦ. Ἡ Μ. πτέρυξ διασχίζεται ὑπὸ διαδρόμου φέροντος πρὸς τὴν μεγάλην κεντρικὴν αὐλὴν. Ὑπεράνω τῶν ὑπογείων φθάνει τις κατόπιν πέραν τῆς Μ. αὐλῆς εἰς τὴν ΜΑ. πτέρυγα καὶ εὐρίσκει ἐκεῖ τὸ οἰκιακὸν ἱερὸν μετὰ κλίμακος ἐγχοῦσης εἰς τὰ πλάγια α. τὸ μικρὸν π α ρ ε κ λ ῆ σ ι ο ν τ ὠ ν ε ἰ - δ ὶ ὡ λ ω ν. μετὰ τρίποδος, εἰδωλίων ἀγγείων, διπλῶν πελέκειων καὶ κεράτων, πάντων τοποθετημένων εἰς εἰς τρεῖς βαθμίδας ἐξ ἀργίλου καὶ ἄμμου. Ἐπὶ δ. τὸ ἱερὸν λουτρὸν, ἐπισθὴν ἢ ἀποθήκη τοῦ παρεκκλησίου. Πρὸς Β. τοῦ παρεκκλησίου δ ι α μ ἔ ρ ι σ μ α τ ὠ ν γ υ ν α ι κ ὠ ν ἢ τ ῆ ς β α σ ι λ ῖ σ σ η ς μετὰ τοῦ μεγάρου τῆς βασιλίσσης καὶ πρὸς τὸ μέρος τῆς μεγάλης αὐλῆς ἀποχωρητήριον. Πρὸς Β. πρὸς τὸ μέρος τῆς αὐλῆς διπλὴ κλίμαξ, φρέατα ὕδατος μετὰ κίωνων πρὸς Α. δ ι α μ ἔ ρ ι σ μ α τ ὠ ν δ ι π λ ὶ ν π ε λ ἔ κ ε ω ν. Εἰς τὴν ΒΑ. πλευρὰν ἔ λ α ι ο - π ι ε σ τ ῆ ρ ι ο ν.

Πέραν τῆς Κνωσοῦ κεῖται τὸ χάνι τῆς Ἁγίας Βαρβάρας καὶ μετὰ 1 1)2 ὥραν φθάνομεν πρὸς Δ. εἰς τινὰ ἀκρόπολιν. Πριναῖα (ι) μετὰ λειψάνων ἀρχαίου ναοῦ. Εἰς τὸ 38 γλμ. (7 1)2 ὥραι) κεῖνται οἱ Ἁγιοὶ Δέκα, κωμόπολις, μετὰ μικροῦ μουσείου, οὗ ὁ φύλαξ θὰ χρησιμεύσῃ ἡμῖν ὡς ὀδηγός, ἵνα ἐπισκεφθῶμεν τὴν ἀστυγείτονα Γόρτυνα, πρωτεύουσαν πόλιν τῆς πλουσίας πεδιάδος Μεσσαρᾶς, ἀρδευομένης ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἱεροποτάμου (Ἡλέκτρας). Ἡ Γόρτυν ἢ Γόρτυνα ἔκειτο κατὰ τὸ μέσον τῆς Κρήτης ΜΔ. τῆς Κνωσοῦ ΡΑ τῆς Φαιστοῦ ἐν πεδίῳ περικλειομένῳ ἀπὸ Β. καὶ ΒΔ. ὑπὸ τῆς Ἰδῆς καὶ τῶν κλάδων αὐτῆς. Ἐκλήθη δ' ἀπὸ Γόρτυνος τοῦ ἐξ Ἀρκαδίας Τεγεάτου (προβλ. Γόρτυνία Ἀρκαδίας). Τὸ πάλαι εἶχε τεῖχος (Ὁμ. Ἰλ. Β' 153) εἶτα καταδαφισθέν. Ἀπὸ τῶν Μακεδονικῶν χρόνων ὁ Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ ἐπεχείρησε νὰ περιτειχίσῃ αὐτὴν ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποπερατώσῃ τὸ ἔργον. Ἐπι-

νεὶ αὐτῆς ἐν τῷ Λιβυκῷ πελάγει ἦσαν ὁ Λεθὴν καὶ τὸ Μέταλλον. Ἦτο ἡ δευτέρα πόλις τῆς Κρήτης καὶ τρίτη ἢ Κνωσσός, ἀλλ' ἐν πολέμῳ ἦντι δῆποτε προσετίθετο καὶ ἡ Κυδωνία ἐκεῖνη καὶ ὑπερίσχυε. Κατὰ τὸν 5' μ. Χ. αἰῶνα ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Ἱεροκλέους ὡς μητρόπολις διετηρήθη καὶ κατὰ τὸν μεσαῖωνα, ἀλλ' ἀγνοοῦμεν πῶς καταστράφη καὶ τότε. Ἡ θέσις αὐτῆς κατέχει εὐρὴν χώρον ἀνασκαφέντα τῷ 1889 ὑπὸ τοῦ Χάλδχαρν. Τὰ ἀνασκαφέντα μέρη κεῖνται μεταξὺ Ἁγίων Δέκα καὶ Μητροπόλεως ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Μητροπολιτικοῦ (Ληθαίου) περὶ οὗ ἐλέγγοτο ὅτι διέρρεεν ἢ παρέρρεε τὴν Γόρτυνα. Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς δ. ἔχθη βλάσει ὁ ἐκδρομεὺς τὴν ἀκρόπολιν καὶ ἐν τῇ κάτω πόλει, τὸ ἱερὸν τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος μετὰ ναοῦ προστύλου ἔχοντος καὶ ἀψίδα, ἐν ᾗ ἦν τὸ ἀγάλμα τοῦ κιθαρωδοῦ Ἀπόλλωνος, βωμόν, ἤρων καὶ τεῖχος, ἐν ᾗ ἦτο γεγραμμένη ἡ περιώνυμος νομοθετικὴ ἐπιγραφή, ἡ λεγόμενη τοῦ Γόρτυνος τοῦ Ε' π. Χ. αἰῶνος περιλαμβανούσα τὸ ἐλληνικὸν δίκαιον (παρὰ Α. Ραγκαβῆ, "Ἀπαντα τόμ. Ις") Ἐἶχε δὲ καὶ ἕτερον τεῖχος, βραδύτερον εἰς θέατρον μεταβληθέν, βασιλικὴν καὶ ἀμφιθέατρον, ναὸν Ἐκατομβάϊου Διὸς κτλ.

Εἰς ὥρας πρὸς Δ. ἀπόστασιν ἐκ Γόρτυνος (Ἁγίων Δέκα), κάτωθι τῆς Ἀμπελοῦσης ὑπάρχει λατομεῖον ἔχον πολλὰς αἰθούσας, ὅπερ τὸ πάλαι ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ Λαδύρινθος τοῦ Μινωταύρου, ὅστις, ὡς εἴπομεν κεῖται ἐν Κνωσσῷ. Αὐταὶ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 ἐχρησίμευσαν ὡς καταφύγια γυναικοπαίδων. Εἰς ἀπόστασιν 9 1)2 ὥρων (47 γλμ.) κεῖνται αἱ Μύραι εἰς τὸ 57 γλμ. (10 ὥραι) κεῖται τὸ Βόρι, ὅθεν λαμβάνει τις ὀδηγὸν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ερείπων τῆς Φαιστοῦ, πόλεως ἰσχυρᾶς τῆς Κρήτης, ἀπεχούσης 60 σταδίων τῆς Γόρτυνος καὶ 20 τῆς θαλάσσης, λιμένος Ματάλλας ὅπου ἀποδιβάχονται οἱ δι' ἀτμοπλοίου θελοντες νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν Φαιστον ἀρχαιολόγοι. Ἐκ Ματάλλας εἰς Βόρι ἡ ἀπόστασις εἶναι 1 1)2 ὥρας.

Ἡ Φαιστός εἶναι μία τῶν τριῶν ὑπὸ τοῦ Μίνως συνοικισθεισῶν πόλεων, κατέσκαψαν δ' αὐτὴν ὑπερσχύσαντες, τῇ συνδρομῇ τῶν Κυδωνιατῶν, οἱ Γορτύειοι κατ' ἀγνωστον ἐποχὴν. Ἐξ αὐτῆς κατήγετο ὁ σοφὸς Ἐπιμενίδης, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἐθεωροῦντο οἱ ἀστυεῖστοι τῶν Κρητῶν, ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας εἰς τοῦτο καταγιγνώμενοι. Ἐν αὐτῇ ἐτιμᾶτο ἡ Σχοτία Ἀφροδίτη καὶ ἡ Φυτία Λητώ, εἰς ἣν ἦγον ἑορτὴν τὰ Ἐκδύσια, διότι ἡ κόρη Γαλάτεια ἐξεδύθη τὸν πέπλον αὐτῆς καὶ ἐγένετο ἀνήρ, μεταμορφωθείσα (Ἄντων Λιβεράλις, Μεταμορφῶσ. 17). Εἰς ἀπόστασιν 10 1)4 ὥρων δ. τὸ χ Καλύβια, παρ' ᾗ ἡ θέσις Στοῦ Φυγγιώτη, ὅπου ὑψώματα ἐσκαμμένα καὶ προμυκηναϊκὸς τάφος τῶν ἡγεμόνων τῆς Φαιστοῦ ἐν τοῖς πέριξ δὲ καὶ κοινοὶ τάφοι. Ἀντικρὺ ἐπὶ γραμμῆς λόφων δεσποζόντων τῆς α. ἔχθη τοῦ Μητροπολιτικοῦ εὐρήνται γήλοφοι μετ'

ἀκροπόλεων καὶ ἀνακτόρων τῶν τῆς Φαιστοῦ ἡγεμόνων συγχρόνων τοῦ Μίνως. Τὰ οἰκοδομήματα ταῦτα θεωρεῖ ὁ λαὸς ὡς ἐξωκλήσια. Ἐκ τοῦ ὑψώματος τῶν ἀνακτόρων τούτων ἡ θέα εἶναι θαυμασία ἀνά τε τὴν πεδιάδα τῆς Μεσσαρᾶς καὶ τοῦ ὄρους Ἰδῆς. Εἰς τὸ ἄντρον Ἰδῆς ἡ ἐκδρομὴ γίνεται ἐντὸς 2 1)2 ἡμερῶν διὰ ζώου (5 δραχμᾶς καθ' ἑκάστην μετὰ τοῦ ἀγωγιᾶτου, ὅστις θὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς ὀδηγός τῶν κατὰ τὸ ἄντρον). Ἡ ὁδὸς μέχρις Ἀνωγείων (κατ. 3000) εἶναι ἐξάωρος· μετὰ 12 ὥρας φθάνομεν εἰς εἰς ὄροπέδιον Νίδα καὶ τὸ ἄντρον τῆς Ἰδῆς (1540 μ.). Ἐνταῦθα θὰ διανυκτερεύσῃ ὁ ἐκδρομεὺς ἐν τινὶ καλύβῃ, ἔχων τὰ ἴδια σκεπάσματα. Πρὸ τοῦ ἄντρον ὑπάρχει χώρος εὐρύς, ἐν ᾗ εὐρέθησαν τὰ εἰς τὸν Δία ἀφιερῶματα πρὸς Μ. δὲ τῆς εἰσόδου βωμοῦ θυσιῶν. Τὸ δὲ ἄντρον θεωρεῖται ὡς τόπος τῆς γεννήσεως τοῦ Διὸς, ἐν ἀνέθεσαν οἱ μυθολογούμενοι Ἰθαῖοι Δάκτυλοι. Διαίρεται δὲ τὸ ἄντρον εἰς δύο αἰθούσας, ἐν αἷς ἐκρέμαντο τὰ ἀφιερῶματα τῶν λατρῶν· ἐξετάχθη δὲ τοῦτο τῷ 1885 ὑπὸ τοῦ τοπικοῦ ἀρχαιολογικοῦ συλλόγου Ἡρακλείου. Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν κατ' αὐτὸ, ἡ κίθωδος τελεῖται ἐντὸς 5—6 ὥρων εἰς Γοργολάην καὶ Δάφνες, ἐκτὸς ἐὰν θέλῃ ὁ ἐκδρομεὺς νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν Ὀλυμπὸν βασιλικὸν τύμβον τοῦ Ἰδομενεὸς ἐν τῇ θέσει Ἰσώματα εἰς 10' ἀπὸ Ἡρακλείου ἀπόστασιν, ὅπερ ὁμοίως, ἵνα ἀποφύγῃ τὴν εἰς Ἡράκλειον ἐπάνοδον, πράττει μεταβαίνων εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ ἄντρον Ἰδῆς.

Ὁ θέλιον νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ ἐπίσης σπουδαῖα εὐρήματα τῆς Γόρτυνος καὶ τῆς Φαιστοῦ, ἀναχωρεῖ ἐξ Ἡρακλείου καὶ ἐντὸς 3 1)2 ἡμερῶν διὰ ζώου καὶ ἀγωγιᾶτου ὀδηγοῦ μέχρι Ρεθύμνης. α' ἡμέρα εἰς Ἁγίους Δέκα 7 1)2 ὥραι β' ἡμέρα ἐξ Ἁγίων Δέκα εἰς Διμπάκι (4 ὥραι) μετ' ἐπισκέψεως τοῦ Λαδύρινθου καὶ τῶν ερείπων Γόρτυνος καὶ Φαιστοῦ ἐν συνόλῳ 8 1)2—9 ὥραι γ' ἡμέρα ἐκ Διμπακίου εἰς τὴν ἱστορικὴν Μονὴν τοῦ Ἀρκαδίου, ἐν ᾗ ὁ ἡγεύμενος Γαβριὴλ προσήνεγκεν ἑαυτὸν μετὰ τῶν εἰς αὐτὴν καταφυγόντων γυναικοπαίδων θύμα ἐξίλαστήριον κατὰ τῶν ὁμοτήτων τῶν Τούρκων (9 ἔβριος 1866), ὡς καὶ κατὰ τὸ 1896—7 9 1)2 ὥραι δ' ἡμέρα ἐκ τῆς Μονῆς ἐν ᾗ δύναται νὰ ἀναπαυθῇ ὁ ξένος, εἰς Ρεθύμνον 3 1)2 ὥραι. Καὶ ἐκ Ρεθύμνου εἰς Χανία, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, ἀλλ' ἀντιστρόφως. Ὁ ἐκδρομεὺς δύναται, ἐὰν δὲν φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὰ πρὸς ζωάρκειαν, νὰ ζητήσῃ, ὅ,τι θέλει ἐν τοῖς κατὰ τὴν πορείαν ὑπάρχουσιν χαλκίσις, ἐν οἷς, ἐν ἀνάγκῃ, δύναται καὶ νὰ διανυκτερεύσῃ, ἐὰν δὲν θέλῃ νὰ βαρύνῃ τοὺς δημάρχους ἢ τοὺς φιλοξένους Κρητᾶς.

Ἐξ Ἡρακλείου εἰς Χανὶ τῶν Δαφνῶν (3 ὥραι 16 γλμ. πρὸς Δ. ἡ ἀκρόπολις Ραῦκος (Σκόλαξ 47)· Μετὰ 3 3)4 ὥρ. (2) γλμ.) φθάνομεν εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Πλατυρέματος. Κατὰ τὸ 27 γλμ. (5 ὥραι)

στάθμους. κατὰ τὸ 55 γλμ. (10 1)2 ὥραι) κεῖται ἡ Ἁγία Φωτεινὴ, ὅπου ἐρείπια ἐπίσης τοῦ μεγάλου ἀνακτόρου, τοῦ Φαιστοῦ, ἀνακαλυφθέντος τῷ 1900 ὑπὸ τῶν ἀρχαιολόγων τῆς Ἱταλικῆς ἀποστολῆς Halpherr καὶ Pernier. Ἐν Ἁγίᾳ Τριάδι καὶ Ἁγίῳ Γεωργίῳ (11 1)4 ὥραι) ὅπου ὑπάρχει ἐκκλησία Βενετικῆ τοῦ ΙΔ' αἰῶνος, κεῖνται μικρὰ ἀνάκτορα τῆς Φαιστοῦ, ἐν εἰς τοιχογραφίαι περίφημοι καὶ ἀγγεῖα καὶ ἐν τοῖς πέριξ μυκηναϊκὴ νεκρόπολις. Περαιτέρω (11 1)2 ὥραι) τὸ χ. Ντιμπάκι, εἶτα τὸ Ἀπόδουλο (13 3)4 ὥραι) καὶ εἶτα ἡ Μονὴ τῶν Ἀσωμάτων (18 ὥραι) ὅπου δύναται νὰ διανυκτερεύσῃ ὁ ἐκδρομεὺς. Μετὰ μίαν ὥραν τὸ χ. Ἄμνατος καὶ περαιτέρω ἐπὶ ὕψους πρὸς Δ. τοῦ χ. Κλεισιδὶ αἱ ἀκρόπολις τῆς Συθιρίτης (Συθιρῆς) καὶ Βήνης· καὶ μετὰ δύο ὥρας (21 τὸ ὄλον) φθάνομεν εἰς τὴν Μονὴν Ἀρκαδίου.

Ἐκ τῆς Μονῆς φθάνομεν εἰς Ρεθύμνον (24 1)2 ὥραι) καὶ ἐκεῖθεν εἰς Χανία (32 1)2 ὥραι) ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω.

Σπουδαῖα ἐκδρομὴ εἶναι καὶ ἡ ἐξ Ἡρακλείου εἰς Δίκτυον καὶ Λατώ. Αὕτη ἀπαιτεῖ δύο ἡμέρας διὰ ζώου α') ἐκδρομὴ εἰς Ψυχρὸ καὶ εἰς τὸ ἄντρον (9 ὥραι, β') ἐκ Ψυχροῦ διὰ Κρίτης εἰς Γουλιᾶν (Λατώ) 4 ὥραι. Ἐπιστροφή εἰς Ἡράκλειον διὰ Νεαπόλεως καὶ τῆς Ἀκτῆς 9 10 ὥραι, ἢ καλλίον δι' Ἀγίου Νικολάου ἢ Σιταίας. Ἐξ Ἡρακλείου ἐξερχόμεθα ΜΑ. καὶ φθάνομεν εἰς τὸ χ. Ἐῦθι (6 ὥραι) πρὸς τὴν Λυκτώ, ἧς σώζονται τὰ ερείπια. Ἦτο δὲ πόλις μεγάλη καὶ ἀντιζήλος τῆς Κνωσοῦ κατὰ τὴν Δ. π. Χ. αἰῶνα. Εἶτα φθάνομεν εἰς τὸ χ. Ψυχρὸ. κείμενον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὕψωμα πρὸς Δ. τῆς Καταβάθρας τοῦ ὄρους Λασίθι (Δίκτη, Δίκτυς) τοῦ ὁποῦ τοῦ ὕψους πρὸς μὲν τὰ Δ. εἶναι 1611 μ. πρὸς δὲ τὰ Μ. 2158 μ.

Εἰς 200 μ. ὑπερθεν τοῦ χ. εἶναι τὸ ἱερὸν ἄντρον (σπέος, σπήλαιον) τῆς Δίκτης, ἀνακαλυφθέν τῷ 1883, χρησιμεύον ὡς τόπος λατρίας τοῦ Διὸς. Τοῦτο εἶναι διπλοῦν μετὰ δύο αἰθουσῶν ὡς καὶ τὸ τῆς Ἰδῆς, ὧν τὸ μὲν ἔχει διαστάσεις 19×14, τὸ δ' ἕτερον κατωτέρω 65 μ. ἔχει σταλακτίτας, καθὼς καὶ διάφορα ἀφιερῶματα τῆς Μινωικῆς καὶ Μυκηναϊκῆς ἐποχῆς. Εἰς ἀπόστασιν 10 1)2 ὥρων κεῖται τὸ χ. Ἁγιος Κωνσταντῖνος καὶ μετὰ 3 ὥρας τὸ χωρίον Κρίτσα (13 1)2 ὥραι). Ἐνταῦθεν λαμβάνομεν πρὸς Β. τὴν εἰς Νεάπολιν ἀγούσαν καὶ μετὰ 1)2 ὥραν φθάνομεν εἰς τὸ χ. Γουλιᾶν (Κουλιᾶν=Πύργον) ἔνθα εἰς ὕψους 350 μ. ἔκειτο ἡ ἀρχαία Λατώ, πόλις ἰσχυρᾶ τῆς Κρήτης, ἧς σώζονται τὰ ερείπια εἰς ναοὺς καὶ ἱερά τοῦ ΣΤ'—Γ' π. Χ. αἰῶνος. Ὁ Ἀγγλὸς Ἰβανς καὶ ὁ Γάλλος Δεμάρν ἀνασκάψαντες τὸν χώρον περιέγραψαν ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἑλληνικῆς ἀλληλογραφίας (B CH τοῦ 1901-3). Ἐκ τοῦ Γουλιᾶν εἰς Νεάπολιν 2 ὥραι καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἡράκλειον 7 ὥραι.

Ἐκ τῶν ἐν Κρήτῃ ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως αὐτῆς

καὶ ἐντέθειεν, ἐπιτελεσθεισῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν ὑπὸ τῆς ἰταλικῆς ἀποστολῆς τῶν Γάλλων καὶ τοῦ Ἀγγλοῦ Evans, ἀνασκάψαντος τὴν Κνωσσὸν καὶ τὴν Φαιστόν, ὡς εἶδομεν, ἀντὶ 80,000 δραχμῶν, προήλθεν εἰς φῶς νέος ὅλως ἀγνωστος πολιτισμὸς, ὁ Κρητικὸς, περὶ οὗ βιβλία ὀλίγηρὰ ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Père Legrang. Ἡ σκαπάνη δὲ τοῦ Ἀγγλοῦ ἰδίως ἀρχαιολόγου Evans ἀπεκάλυψε τὸν μυστηριώδη πανάρχαιον κόσμον, τὸν ἀμύσαστα ἐν Κρήτῃ καὶ παρούσασθιντα ἐνώπιον ἡμῶν ὑφ' ὅλας τὰς ἐκφάνσεις αὐτοῦ, τοῦ τε δημοσίου δηλονότι καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου τῶν ἀρχαίων Κρητῶν. Αἱ ἀνω μνημονευθεῖσαι μονογραφίαι παρέχουσιν ἡμῖν ζωηρὰν ἀπεικόνισιν τῶν Κρητικῶν εὐρημάτων, τῶν λειψάνων τούτων τοῦ ἀρχαιοτάτου Κρητικοῦ πολιτισμοῦ, τὸν ὅποτον ἤσκησεν ἕξοχος Ἑλληνικῆ ἢ κρητικῆ, αἱ κοινωνικαὶ συνθήκαι τῆς ὁποίας πολὺ ὀλίγον διέφερον τῶν νῦν. Ἀπεδείχθη, ὅτι ἡ Κρητικὴ γραφὴ ὑπῆρχεν 600 ἔτι πρὸ τῆς Φοινικικῆς καὶ ὅτι ἡ διακόσμησις τῶν οἰκιῶν, ὁ στολισμὸς τῶν κυριῶν, τὰ ἐργαλεῖα τῶν Κρητῶν ὀλίγον τι διέφερον τῶν σημερινῶν.

T. E.

ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * *

Ἀπὸ τὴν ἐγκατάστασιν μέχρι τῆς χρεωκοπίας ὁ δρόμος εἶνε ταχύτερος ἢ τὰνάπαλιν.

*

Εὐκολώτερον εἶνε νὰ κερδίσῃς παρὰ νὰ ξανακερδίσῃς ἐμπιστοσύνην.

*

Εἰς τὸ κατάστημά σου νὰ ἦσαι βαρύνκοος. Οὕτω ἀναγκάζεις τὸν ἄλλον νὰ ἦνε σαφής.

*

Εἰς ὅλα εἴμπορεῖς νὰ εὖρης ἀντιπροσώπους, ἐκτὸς ἐκείνων διὰ τὴν ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν σου.

*

Ἄνευ στατιστικῆς δὲν ἀνεύρισκονται τὰ λάθη καὶ αἱ κλοπαί.

*

Αἱ καλαὶ θέσεις δὲν εὐρίσκονται, πρέπει νὰ τὰς δημιουργήτε.

*

Οἱ καλοὶ φίλοι τοῦ ἐμπόρου γίνονται συνήθως οἱ μεγαλειότεροί του δανεισταί.

*

Τοὺς ὀκνηροὺς δύνασαι νὰ ἐννοήσῃς, ὅταν σκοτώνονται εἰς τὴν ἐργασίαν προθύμως, ὅπου τὰν τοὺς παρατηρῆς.

*

Ἡ ἐγγύησις ἔχει ὅλους τοὺς κινδύνους τοῦ δανείου. Εἶτε πωλεῖς χονδρικῶς εἶτε λιανικῶς ἢ χρεωκοπία εἶνε πάντοτε χονδρική.

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ

Κυρία παραπονομένη.

— Μά, κύριε, διατὶ μὲ κυττάξετε μὲ τοιαύτην ἐπιμονήν;

— Κυρία, εἶμαι ζωγράφος καὶ πιθανῶς νὰ λαμβάνω ἐντυπώσεις.

Ἡ Κυρία μορφάζει ἐξ αἰδοῦς.

Ὁ Κύριος ταραχθεὶς:

— Κρίμα, μὴ ἐγαλάσσετε τὰς καλὰς ἐντυπώσεις. Μοῦ ἐφάνεσθε τὸσον ὄρατα, ἐνῶ τώρα...

— Τότε οὐκ παρακαλῶ νὰ μὲ κυττάξετε ὡς πρῖν.

— Διατὶ τὸ ἐνδύμα σας φέρει ὀπήν; ἐρωτᾷ εἰς μαθητῆς τὸν καθηγητὴν του.

— Αἰ, παιδί μου, ἀπ' ἐκεῖ ἐξέρχεται ἡ σοφία ὅλη.

— Ἄ, κατάλαβα, καὶ ἡ βλακία ἀπὸ ποῦ εἰσέρχεται, ἀπ' ἐκεῖ, ἀπὸ τὴν ἄλλην;

Εἰς τὸ θέατρον:

— Κυρία, οὐκ παρακαλῶ νὰ βγάλετε τὸ καπέλλο σας, διότι δὲν βλέπω. Ἐπλήρωσά ὁ θεὸς αὐτὴν τὴν θέσον.

— Κι' ἐγὼ ἐπλήρωσα ὁ θεὸς 60 δι' αὐτὸ τὸ καπέλλο καὶ ἐννοῶ νὰ τὸ ἴδω.

Ὁ Δικαστής.— Καὶ εἶπες, ὅτι ὁ Νικουλάκης ἐκτύπησε τὸν Πηγάκη εἰς τὸ κεφάλι;

Ὁ μάρτυς.— Ὅχι, δὲν εἶδα τέτοιον πράγμα, κύριε Δικαστά. Ἦκουσα μόνον ἓνα κοῦφιο κρότο εἰς τὴν κεφαλὴν του, γκούπ! οὐκ νὰ εἶπαι μία δυνατὴ γροθιά.

Ὁ μικρὸς Τοῦτὸς τρέχει ἀσθμαίνων πρὸς τὴν μητέρα του.

— Μαμά, κάτι εὐρῆκα, κάτι εὐρῆκα.

Καὶ ἡ μήτηρ καταφιλοῦσα αὐτὸν μὲ χαρὰν, νομίζουσα ὅτι εὐρῆκε χεῖματα.

— Τί παιδί μου; τί; φέρο, φέρο γλήγωρα.

— Νά, μαμά, νά, ἓνα κονυβὶ μέσα στὴ σοῦπα.

ΤΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Ἦδη ἡ ἐκδοσις ὀλοκλήρου τοῦ ἔργου ἀπεπερατώθη περιέχουσα ὑπερόχους εἰκόνας ἐκ φωτογραφιῶν ἐκ τοῦ Βαλκανοτουρκικοῦ πολέμου καὶ τοῦ Ἑλληνοβουλγαρικοῦ. Πραγματικῶς κατέστη ἡ δι' εἰκόνων μοναδικὴ Ἱστορία τῶν νικηφόρων πολέμων μας.

Ἡ ἐκδοσις εἶναι εἰς μέγιστον σχῆμα 24×32 ἐπὶ πολυτελεστάτου χάρτου (illustration) καὶ ἀποτελεῖται ἐκ 200 περίπου σελίδων, περιέχει δὲ ἐπιπροσθέτως καὶ τὴν Ἱστορίαν τῶν δύο πολέμων γεγραμμένην χρονολογικῶς.

Ἀποστέλλεται ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν παντὶ προαποστέλλοντι τὸ τίμημα.

Χαρτόδετον Φρ. 12.

Χρυσόδετον πολυτελεστάτον ἐντὸς

θήκης » 15.